

Hatmillióért termelnek Kishajmáson

Ha az abaligetű úton továbbmegyünk, a millió árnyalattal zölderdő övezte úton, a gyönyörű dombok és völgyek között húzódik meg a 300 lelket számláló kis falu, Kishajmás. Am a szemetgyönyörködteő vidék csak a turistáknak, az átutazóknak adott örömet sokáig, mert bizony az ittenieknek volt gondjuk épp elég, nem működött valami túl jól soha a termelőszövetkezet. A lapos — egyébként jó minőségű — földben megtermelt ugyan a búza, kukorica, a különféle pillangós takarmánynövény, de a dombokon szinte semmi. És ebből van több. Talán ezért is kezdtek el itt a külterjes juhászatot.

Fiatal tehetségek az üzembn A jövő útja a tájjellegű kerámia

A népművészet ifjú mestere: Brodsky Ferenc.

darab előállításának a folyamata a következő: a masszadarabot bekorongozom, kiszedem, leesztergálok, a lünek valót a formában kinyomom, ráragasztom, lepuccolom a felesleges részeket, és már kész is.

— És a fizetés?
— Havonta 2100—2400 forint, attól függ, mit és mennyit sikerül elkészítenem. Az anyja után a lánya is két éve munkát vállalt az üzembn.

Frank Eszter, Patona Teréz, Brodsky Ferenc nevét a pécsi kerámiaiparjogok már ismerik, hiszen a közelmúltban a Kisgalériában rendeztek közösen kiállítást. Mindhárom a népművészet ifjú mesterei és mindhárom itt dolgoznak az üzembn. Együtt állították ki alkotásaikból Sárváron, Szigetváron, Nagyatádon is.

Nappal „sorozatban” gyártanak tálat, tányérokat, hamutartókat, különféle italkezelőket. A munka után választják meg egyéni elképzeléseiket. Frank Eszter Pécsen tanult a Művészeti Gimnáziumban, Rétfalvi Sándor volt a mestere. A tanár munkáját és Eszter tehetségét bizonyítja a nemrégien elnyert: a népművészet ifjú mestere cím is. Őszre pedig Karakásban a HUNGEXPO által rendezendő kiállításon ott lesz három kerámiaja.

A másik két fiatal, Patona Teréz és Brodsky Ferenc Vas megyei, gimnáziumban, majd szakmunkásképző intézetben tanultak, és a magyarszombat-fai kerámiaüzembn „inasokkadtak”. Már évek óta idetartoznak.

Sipos, füttyölős, érdekes formájú, színes gyermekjátékokat készít Brodsky Ferenc. Mindig valami újszerűn tőri a fejét, mivel okozhatna örömet a kisgyermeknek.

Az üzembn előállított termékek Probszner János, kecskeméti művész tervei alapján születtek. Az állóedényeket azonban „ittthoni” művészek, kerámiafestők tervezik.

Az egyik legrégebbi tag — alapító — Vadász Imréné. Már gyermekkorában is sokat és szépen rajzolt. Most a festő-részlegben tevékenykedik, és az évek folyamán együtt fejlődött az üzembn.

— Hogyan dolgozik?
— Kezemből veszem a tálat, vagy a vázát, aztán elkezdem. Megkarcolom a mintát.
— Kinek a tervei alapján?
— Nincs terv. Nem tervezem, csak úgy... aztán a minták, motívumok jönnek maguktól. Itt vannak az ujjaimban. Utána kilestem, ez bizony már lassúbb, munkáigényesebb feladatot, nagy ligyelem kell hozzá.

— Hány színt használ?
— Régebben elsősorban a leketévet dolgoztunk, ma már a fehér és a piros a domináló. Összesen csak hat színt használunk.

— Ha kész a termék, elviszik és nincs előre megtervezve, akkor hogyan tudja ugyanúgy, ugyanolyanra a másikat is elkészíteni?

— Nem csinálók én soha két egyformát. Ezek mind egyedi darabok.

A fűge, finom újjak megátlás nélkül karcolnak, festenek. Az előbbi sima agyagváza helyett finomintás, színes, különleges virágmotívumokkal díszített edényt tart a kezében.

A kemencében szünet nélkül égetnek. A raktárban a polcok megtelnek, de csak egy rövid időre, mert elszállítják a késztermékeket az AMFORA ÜZET-hez, ahonnan aztán továbbküldik, szerte az országba.

A kishajmási kerámiának még nincs védjegye, csak most tervezték meg. Talán egy hónap múlva már a következő emblémával gyártják a termékeket: Hegyalja Tsz, Kishajmás. A felirat mellett egy búzaszál, alatta egy váza és egy tál — hirdetve a táj és az alkotás szeretetét.

Ebben az évben már hatmillió forintért termelnek és három éven belül ezt szeretnék 25 millióra emelni.

Ennyi volt a múlt és a jelen, a jövő Kishajmás előtt áll.

— A jövő útja — Takács Jenő, elnök szerint — a tájjellegű kerámia, illetve plaket.

Pálfi Diana

Összel a HUNGEXPO által rendezendő karakási kiállításon ott lesz Frank Eszter három munkája is.

Közlemény

Komló város Tanácsának vb termelés-ellátásfelügyeleti osztálya értesíti az állattartókat, hogy akiknek szükségük van szénára, a komló „Mecsekgyöngye” Termelőszövetkezet területén és használatában lévő, géppel be nem takarítható réteken a fűtermés, terítés nélkül lekoszálhatják és betakaríthatják.

Jelentkezni lehet a termelőszövetkezet brigádvezetőivel, akik a területet kijelölik.

Értesítik továbbá az állattartókat, hogy akiknek alomszalmára van szükségük, kézpénzfizetés vagy ledolgozás fejében a termelőszövetkezetnél korlátlan mennyiségben beszerezhetik. Jelentkezni lehet a „Mecsekgyöngye” Termelőszövetkezet központi irodájában az agronómusnál.

Zöld-nap túra

Sáfr Sándor állomásvezető az üzemgépészet győztes csapatának olimpiai kérdéseket tesz fel.

Az időjárás nem fogadta kegyeibe Kossuth-bánya KISZ-bizottságának rendezésében induló „Zöld-nap”-túra versenyző csapatát.

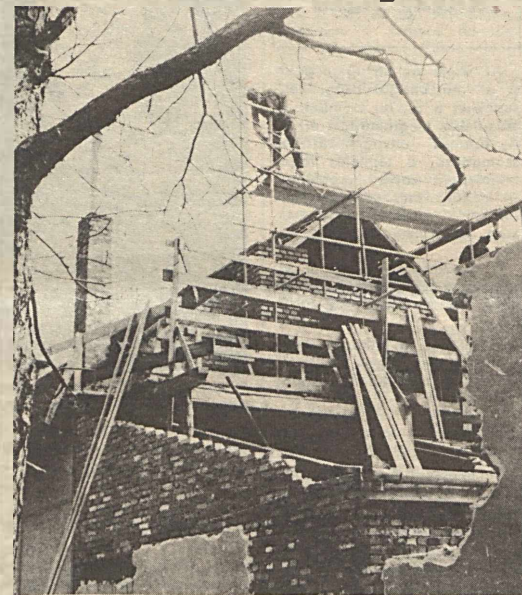
A vetélkedőn öt csapat indult, egyenként tizenkét fővel. Az akadályok között gránát dobás, „lovagi torna”, és más

ügyességi játék szerepelt, s emellett a szellemi-vetélkedő kérdései. A csapatok nagy sikerrel helytálltak, az első helyre végülis az üzemgépészet „Dózsa György” KISZ-szervezete került.

Schmidt Zoltán

Felújítják a Zalka Máté Művelődési Házat

Átadás bányásznapon

Fotó: Maletics

hogy az érdekes megoldású korszerűsítést megkíméljék eredeti formájában. Világos, tojásszerűre festik, ezáltal világosabb, szellősebb hatást érnek el. A nagyerem parkettáját egyaránt lehet majd táncra, tornára használni. Ezzel szeretnék megoldani a pécsbányai kisiskolások tornazátását, ugyanis az iskolában nincs tornaterem. Közvetlenül a nagyerem mellett fehércsompás női, illetve fiú öltözőt, mosdó alakítottak ki.

A villany- és vízvezeték felújították, új derítőrendszert építettek. A művelődési ház több mint 550 négyzetméter alapterületét okosan osztották fel, lesz itt tánc terem, könyvtár, kiselőadó, büfé, női öltöző és fűrdő, iroda, több szakköri helyiség.

Július utolsó napjaiban járunk, mindenütt eny- és lesteleszterg terjed. Egyik helyiségben még parkettázás, a másikon már a falakat festik. Amott az egyik lü a neon-felzereléssel bibelődik, a háztetőn meg a cseréphezagokat igazítják.

„Ezeréves” gesztenyelák lombja alatt, gyönyörű környezetben található a Zalka Máté Művelődési Ház. A régi pécsbányaiak jól emlékeznek az öreg épületre, a zajos, nyüzsgő életre. Mert nemcsak a környezet volt csodaszép, de belül is nagyon jól működött a ház. Volt itt irodai és nyugdíjasok klubja, rendeztek író-olvasó találkozókat, szellemi vetélkedőket. Száz taggal működött a nők klubja — amelyet Sztanek Gyuláné hozott létre —, ahol aztán előadásokat hallhattak a családi életéről, a zenéről, a divatról, a háztartásról. Bosnyák Mátyás lotószakkörének tagjai számos díjat nyertek a különböző versenyeken, de a helytörténeti, politechnikai, rádiós és rajzszakkörben is igen aktív tagok tevékenykedtek. Mégis a legismertebb a Kodály Zoltán férfikar volt, amelyet Ivasivka Mátyás vezetett.

De az „ezeréves” fák alatti művelődési ház sem volt sokkal fiatalabb, a megőregedett épületben nem lehetett látni, nagyobb télen befagytak a csapok, a régi tornaterem földmunka- és szakkörök, így aztán egyre sürgetőbbé vált a felújítás. 1973. december elsejével bezárták az ajtókat és csak két évi szünet után, 1975. november 24-én nyitották ki újra, amikor a Mecseki Szénbányák Építési Üzemének munkásai megjelentek a helyszínen, hogy elkezdjék a felújítási munkálatokat. Bővítésről szó sem volt, legfeljebb átépítésről. Néhány falat és a régi tornatermet lebontották. A régi mozaiklapos, hidegpadló helyett új, vilpálos parkettát várták majd a vendégeket. A főbejárat előterét taburkattal díszítik. A kisebb klubhelyiségeket díszítő mennyezetburkolatot látták el. A régi nagyerem úgy alakították át,

Aranydiplomás 5-LET

Szép sikert ért el a komló 5-LET együttes a 3. dunántúli amatőri pop-jazz fesztiválon, amelyet Tamásiban rendeztek meg július 23-tól 25-ig. A fesztiválon 28 együttes mutatkozott be.

A két és fél év munkájának gyümölcse most érett be. A komló együttes a jazz-rock kategóriában aranydiplomát nyert. A szakértelnyelkből álló zsűri kiváló minősítést adott a komló együttesnek és külön-külön minden tagjának. Ezt jelzi az is, hogy az 5-LET-et tüntették ki a fesztivál külön díjával is.

— Vegyes érzelmekkel indultunk Tamásiba, ugyanis röviddel előtte Tibor András, basszusgitárosunk kivált az együttesből — mondta Deák Sándor, az együttes vezetője. Ez a felkészültséget kissé megzavarta, s a fesztiválon már csak négy játszótagunk. Nagyon örülünk a sikernek és az elismeréseknek.

— Milyen programotok van ezután?
— Nagyon szűfolt a következő hónapok programja. Augusztus 5-én bulgáriai turnéra megyünk a komló munkáskörrel és a Spirituál együttesel. Még ugyanebben a hónapban a nyíregyházi országos pop-zenei táborban elméleti és gyakorlati továbbképzésen veszünk részt. Ez is különösen a tamási fesztivál jutalmá, ugyanis a legjobb négy együttest ott hívták meg a nyíregyházi táborba. Szeptemberben a pécsi Ifjúági Házban lépünk fel, de időközben már folyamatosan készülünk a győri országos fesztiválra. Ezek után még számos kisebb fellépés következik.

— Vincze —

— Pálfi —

Vadász Imréné finom, fűge újjal karcolják, festik a kerámiát.

ban. Elkezdtek komolyan gondolkodni Kishajmás jövőjéről és ötmillió beruházzal agyagipari üzemet építettek. A létszám is közben felfutott: 1968-ban hatan kezdtek itt, 1973-ban még csak tizenhároman voltak, mostanra pedig 68-ra növekedett a létszám.

Az első évek veszteségei után 1975-ben már 200 ezer forint nyereséggel (termelési adó levonása után) zárták az évet. Tavaly 4 millió 200 ezer forintért állítottak elő kerámiát.

A megalakuláskor jelentkezett Tombi Lajosné, hogy szeretne jönni dolgozni. Több mint egy évtizede abbahagyta a munkát, de mind felnőttek már a gyerekek, meg aztán egy kis pénzre is szüksége lenne, úgy gondolta, megpróbálja.

— Kezdetben nehéz volt, de amióta áttértünk a kézműsákos termelésre, állítom, hogy mindenkinek sokkal jobb. Így ha délelőttiök vagyunk, akkor délután vásárolunk be, és vezetjük a háztartást, ha meg délutánosok, akkor fordítva. Jut idő minderre.

Miközben beszélgetünk, Tombiné keze meg nem áll egy pillanatra sem, teacészeket formál.

— Hány darabot lehet nyolc óra alatt elkészíteni?

— A narma 42, de én általában ötvenet szoktam. Egy

keddtől keddig • keddtől keddig • keddtől keddig

Névnapok

augusztus 3—9-ig

Kedd:	Hermína
Szerda:	Domonkos
Csütörtök:	Krisztina
Péntek:	Berta
Szombat:	Ibolya
Vasárnap:	László
Hétfé:	Emőd

Évforduló

84 évvel ezelőtt, 1892. augusztus 5-én halt meg Engels Frigyes, a tudományos szocializmus, a politikai gazdaságtan, a dialektikus materializmus egyik megalapítója, a nemzetközi munkásmozgalmat vezetője.

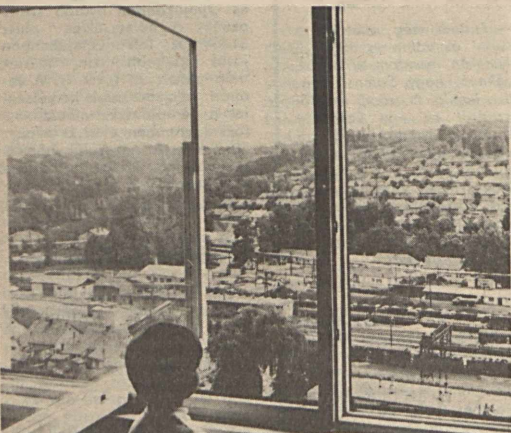
Fiatalon már kapcsolatba került a munkásosztályal. Az angliai tanulmányútról a későbbiekben megjelent híres művében, „A munkásosztály helyzete Angliában” teljes és realitás képét ad erről az országról.

Marxszal egy életre szóló barátságot kötött. Ezt számos közös munka, tudományos értékű cikkek, tanulmányok jelzik. Német és franciaországi tartózkodása után ismét Angliába telepedett le, azért, hogy a nyomorban élő barátját, Marxot anyagilag támogatni tudja. Itt a munkásmozgalmat aktív részese. Sorra jelennek meg igényesebbnél-igényesebb tudományos munkái. A munkásmozgalmat tanulmányozása mellett a természet-tudományokkal foglalkozik, értékeli ezek eredményeinek dialektikus materialista általánosításait. Később kemény harcot folytatott az opportunista és dogmatikus nézetek ellen. Felhívja a figyelmet a paraszt-számogatásának megszervezésére, és megjelöli a szövetségi formát, mint a parasztság felemelkedésének egyetlen lehetőségét.

Marx halála után rendkívüli jelentőségű az a levelezés, amelyet a különböző országok szocialista mozgalmának vezetőivel folytatott. Elméleti és politikai tevékenységében mindig a munkásosztály érdekeinek állt a szolgálatában, a proletárforradalom, a szocializmus szükségességének hirdetője volt.

ESZPERANTISTÁK ABA-LIGETEN. Az eszperantista természetbarátok nemzetközi találkozója július 27-én zárult Abaligetén. Nyolc ország szónójából több eszperantista ismerkedett tíz napot át Baranya történelmi nevezettségével. A találkozó alkalmából tartotta idej ülést a Monda Turizmus elnevezésű nemzetközi eszperantista turista szervezet vezetője.

ESZPERANTISTÁK ABA-LIGETEN. Az eszperantista természetbarátok nemzetközi találkozója július 27-én zárult Abaligetén. Nyolc ország szónójából több eszperantista ismerkedett tíz napot át Baranya történelmi nevezettségével. A találkozó alkalmából tartotta idej ülést a Monda Turizmus elnevezésű nemzetközi eszperantista turista szervezet vezetője.

Pillantás a városra

— SZOCIALISTA BRIGÁD-VEZETŐKNEK tartanak tanácskozást Zobák-bányáuzemben, augusztus 4-én. Értékelik az első félév eredményeit, s meghatározzák a soron következő feladatokat.

— A KÖZPONTI GÉP-ÜZEMBEN értékelték a brigádok féléves tevékenységét. A legjobb brigád címet és a velejáró pénzjutalmat a Mikovits György vezette lakatos-brigád nyerte. Az anyagmegtakarításban élenjáró mozdonyjavitó brigád szintén jutalomban részesült.

— HETVEN LITER. Nagysikerű véradónapot rendezett a mázasszövéri vöröskereszt szervezet az elmúlt héten. A véradásra jelentkezett 184 donor, hetven liter vért adott.

— A DALMANDI ÁLLAMI GAZDASÁGBAN tettek látogatást a Központi Gépüzem politikai, tömegszervezeti vezetői és családtagjai. Megtekintették a gazdaság létesítményeit, a délutánt pedig a dombóvári Gunaras-fürdő, kellemes környezetben töltötték el.

— ELŐZETES MEGBESZÉLÉS. Az elmúlt héten látogatást tett a Mecseki Szénbányák KISZ-bizottságán a csevonográdi komszomal bizottság küldöttjei. Az első titkár vezetésével képviselt delegáció előzetes megbeszélést folytatott a kapcsolatok bővítésére.

— A ZWICKAUI ÜTTORÓK ZOBÁKON. Zobák-bányára látogatott július 23-án az a zwickaui üttörőcsapat, amely a Balaton partján üdül. A különleges létesítmények megtekintése után Pécsen megkosztolták a csertetői emlékművet, majd Harkányban vidám fürdőzésen vettek részt.

Kamera a pécsi csatornáknak

A pécsi pinceomlásokat legtöbb esetben a megrongálódott csatornák okozzák. Speciális berendezést, az lbak-kamerát használják fel a csatornáknak állapotának vizsgálatára. Ez a korszerű berendezés úgy működik, hogy tévékamerája a csatornáknak haladva, jelez minden repedést vagy egyéb rongálódást. A kamera közvetítést képmagnó rögzíti; ennek alapján pontosan ki tudják dolgozni a felújítási ütemterveket.

A berendezést egyébként alkalmazták új csatornák műszaki átvételénél: ezzel a berendezéssel vizsgálják a Pécs-Mohács közötti dunai távvezeték tisztításának minőségét is.

— A NÖPOLITIKA VÉG-REHAJTÁSÁRÓL. Szakszervezeti bizottsági ülés volt az elmúlt héten Vasbányán. A testület első napirendként megtárgyalta a nöpolitikai határozat időszaki végrehajtását. Második napirendben a tagdíjbevételről, valamint a szervezethez állásáról tárgyaltak.

— 160 DONOR. Kiszállásos véradást szerveztek Vasbányán július 23-án. A jó szervezést mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a dolgozók közül 160-an jelentek meg, s adtak vért.

A hét filmje: RENDET CSINÁLOK AMERIKÁBAN ÉS VISSZATÉREK. A film érdekes történetet mond el és látástalig könnyed modorban beszél igen komoly kérdésekről. „Rendet csináltak Amerikában és visszatértek” — üzeni telefonon főnöknek Nanni Loy színes, színkrónizált olasz filmjének egyik főhőse. De rendet csinálni Amerikában és visszatérni, különösen egy fekete kaszárbaosztár társaságában nem is olyan egyszerű. Eről szól a Rendet csináltak Amerikában és visszatértek című színes, magyarul beszélt olasz film. A főszerepek Paulo Villaggio, Sterling St. Jacques, Alfredo Rizzo és Rita Savagnone alakítják.

— BOLGAR BANYASZ-KULDÖTTÉSÉG ZOBÁKON. A Mecseki Szénbányák KISZ-bizottsága fogadta azt a szliveni ifjúsági delegációt, akik a KISZ Baranya megyei Bizottságának meghívására tartózkodnak Baranyában. A szliveni bányász komszomal titkár ellátogatott Zobák-bányára, megtekintette a föld alatti munkahelyeket. Délután baráti beszélgetésre került sor az üzemi kultúrtermében, ahol megvitatották a további együttműködés lehetőségeit.

— MAGYARORSZAG TÁJ-EGYSÉGEINEK népi hímzéseit bemutató kiállítás nyílt az elmúlt héten a meszesi József Attila Művelődési Házban, ahol a ház kézimunka szak-körének tagjai által készített darabokat tekinthetik meg az érdeklődők.

— VIZEN INNEN, VIZEN TÚL. A magyarreggeli futballrajongók az idei nyáron is megrendezték kis házi bajnokságukat. A falu egyik oldalán a vizen inneniek csapata, a másik oldalon pedig a vizen túlújak csapata mérte össze erejét. Szerencsésen túljutottak a meccsen a vizen túliak 5:3-as győzelmével.

— KULPOLITIKAI TÁJÉKOZTATÓ. A Carbon Könnypári Vállalatnál, július 29-én Haynald Kornél, az Ország-Világ főszerkesztője külpolitikai tájékoztatót tartott. A vállalat politikai, tömegszervezeti vezetőjének aktuális, időszeri nemzetközi eseményekről tartott ismertetőt.

— LAKÖRÜLETI BRIGÁD-ÜGYÉLES. Hosszúhetényben tartotta brigádgyűlését július 31-én a vasbányai Huttner József fejtési brigádja. Erre azért volt szükség, mert a közösségnek több mint fele a faluban lakik, így a brigádgyűlés miatt nem kellett a dolgozóknak távolmaradniuk. Az összejövetelen megtárgyalták a féléves eredményeket, valamint a jövő feladatainak megoldására hoztak határozatokat.

— TARSADALMI MUNKA. Eredményes munkát végzett a Carbon tömegsport-pályáján a konfekció-üzem Radnóti László nevét viselő bedolgozó és a zobáki Kollár Dénes vezette szocialista brigád július 31-én. A két kollektíva nagyban hozzájárult ahhoz a tervez, amelynek célja: a sportpálya augusztus 20-i átadása.

Új bányák

Tatabányával szomszédos nagygyházi és mányi szénmedencében új bányákat nyitnak. A szénvagyon felkutatása szovjet segítséggel történik. Az elmúlt héten érkezett Tatabányára a szovjet szénkutató expedíció első 50 fős csoportja, amely hamarosan megkezdje a mányi medence ásványvagyonának részletes kutatóját. A nyagteljesítményű túróberendezéssel két éven belül 40 000 méternyi fúrással hatolnak a mélybe. Az aknák nyitására szükséges adatokat, a széntelepek vastagságát, minőségét, pontos elhelyezkedését állapítják meg.

MOZIMŰSOR

Park. (Pécs): 3-án: Mr. Majestyk. Amerikai színes film. (50%-kal felemelt helylér) (Eldadások: 15, 17, 19 óra. 5-től 8-ig: Valt egyszer egy vadnyugot. I. II. Amerikai-olasz színes film. (Felemelt dupla helylér) Eldadások: 4 óra. 5-től 8-ig: Ki megy a nő után. (3. ea.) Angol színes, színes film. Eldadások: 18 óra. 9-án: Valt egyszer amerikai módra. Amerikai színes, színkrónizált film. Eldadások: 14, 16, 18 óra. Matiné: 8-án: Három magyar Hamupipókének. Cseh-NDK színes színes film. Eldadások: de. 10 óra.

Park (Pécs, ker): 3-4-én: Puhágyak, kemény csaták. Angol színes film. 16 évtől. (Felemelt helylér) 5-től 8-ig: Valt egyszer egy vadnyugot I. II. Amerikai-olasz színes film. (Felemelt, dupla helylér) 9-én: Gyémánt Lady. Amerikai színes film. (Felemelt helylér) Eldadások: 8 óra.

Kossuth (Pécs, déliút): 3-án: Látzadás a Bounty I. II. Amerikai színes film. (Dupla helylér) Eldadások: de. 10 óra. 4-én: Puhágyak, kemény csaták. Angol színes film. 16 évtől (Felemelt helylér) 5-én: A halott férfi esete. Cseh színes színes film. 6-án: Lila akác. Magyar színes film. Eldadások: de. 10, 12 óra. 7-8-án: Valt egyszer egy vadnyugot I. II. Amerikai-olasz színes film. (Felemelt, dupla helylér) 9-én: Rendet csináltak Amerikában és visszatértek. Olasz színes színes film. Eldadások: de. 10, 12 óra.

Kossuth (Pécs, délután): 3-4-én: Látzadás a Bounty I. II. Amerikai színes film. (Dupla helylér) Eldadások: 13, 5-től 8-ig: Lila akác. Magyar színes film. Az utolsó találkozás. Szovjet színes színes film. Eldadások: 13, 15 óra.

Kossuth (Pécs, este): 3-4-én: Valaki az ajtó mögött. Francia-olasz színes film. 16 évtől. 5-től 8-ig: A halott férfi esete. Cseh színes színes film. 9-én: Rendet csináltak Amerikában és visszatértek. Olasz színes színes film. Eldadások: 17, 19 óra. Art Kino: 9-én: La Mancha lovagja. Olasz-amerikai színes film. Eldadások: hn9 óra.

Petőfi (Pécs): 3-4-én: Mr. Majestyk. Amerikai színes film. (50%-kal felemelt helylér) (Eldadások: hn4, hn6, hn8 óra. 5-től 8-ig: Rendet csináltak Amerikában és visszatértek. Olasz színes színes film. Eldadások: 4, n7, 19 óra. 9-én: Elátkozottak. Olasz színes színes film. Eldadások: 3, hn6 19 óra. Matiné: 8-án: Állami Aruház. Magyar film. Eldadások: de. 10 óra.

Emekke Gyémánt (Pécs): 3-én: Felkeltte a nevedet! Szovjet-lengyel színes színes film. 5-6-án: Vadvizorzag. Magyar színes film. 7-8-án: Oklahoma olaja. Amerikai, színes film. 9-én: Sherlock Holmes magánélete. Angol színes színes film. (Másképp helylér) Eldadások: hétköznap 6, szombat-vasárnap 4, 6 óra.

Rókosi (Pécs): 3-án: A veréb is madár! Magyar színes film, 16 évtől. 4-én: Két férfi a városban. Francia-olasz színes színes film. 5-6-án: A búvós kő és a csodakút. NSZK-olasz színes színes film. 5-6-án: Blokád I. II. Szovjet színes színes film. (Másképp helylér) 7-8-án: A szerelmes Blume. Amerikai színes színes film. 9-én: Keresztesek I. II. Lengyel színes film. (Dupla helylér) Eldadások: hétköznap 5, 7, vasárnap 3, 5, 7 óra. Matiné: 8-án: Ordasok között. Szovjet színes színes film. Fény a redőny mögött. Magyar film. Eldadások: de. 10, du. 3 óra.

Jászórenécs (Pécsabölcs): 3-án: Mj van, dok! Amerikai színes film. 5-6-án: A szerelmes Blume. Ame-

Megnövekedett a jogkör

A Minisztertanács 12/1976. (V. 27.) számú rendeletének 1. §-a szerint a Munka Törvénykönyve végrehajtásáról szóló 34/1967. (X. 8.) Korm. számú rendelet 7. §-a a következővel egészül ki:

„A szakszervezet egyetértése szükséges a dolgozó

- a) személyi alapbérének megállapítása,
- b) miniszteri vagy magasabb szintű kintutetésére vonatkozó javaslatlétel, valamint jutalmazása,
- c) fizetett rendkívüli szabadságban vagy jutalomszabadságban részesítése,
- d) részére vállalati lakás vagy lakástámogatás, valamint szociális juttatás adása esetében.

A vállalat szakszervezeti szerve ezt a jogát a szakszervezeti bizalmi (főbizalmi) útján gyakorolja. Ha az intézkedésre a vállalat magasabb egységének vezetője jogosult, a bizalmival (főbizalmival) együtt tett javaslat alapján, az említett egységnek működő szakszervezeti szerv egyetértése szükséges. Egyetértés hiánya esetén a vállalat felsőbb vezetője és szakszervezeti szerve együttesen dönt.”

A fenti rendelet — hasonlóan a korábbiak tendenciájához — az üzemi demokrácia erősítését szolgálja azáltal, hogy újabb lehetőségeket biztosít a szakszervezet érdekvédelmi, érdekképviseleti tevékenysége számára, bővíti a szakszervezet egyetértési jogának alkalmazási területét. Így a felsorolt lényeges kérdések eldöntésében is részt vesznek a dolgozók, ezek a kérdések kikerülnek ennél fogva a vállalatok, a munkáltatók kizárólagos mérlegelési, diszkrécionális jogköréből.

Dr. V. Gy.

Hatékonyvizsgálat az üzemben

A fizikai munkát átveszi a gyorsabban, olcsóbban dolgozó gép

A teljesítmény-növekedés tárgyi és személyi feltételeinek megteremtésével behatóan foglalkozott a Mecseki Szénbányák PB végrehajtó bizottsága a július 22-i ülésén. A hatékonyság fokozását ezúttal a munkaszervezés oldaláról vizsgáljuk. Fontos kérdés ez, mert a bányaszatban, a könnyűiparban egyaránt megfigyelhető, hogy a fizikai munkát mindinkább átveszi a gyorsabban és olcsóbban dolgozó gép.

A nagy értékű berendezések üzemidejének jó kihasználása mind műszaki, mind gazdasági szempontból rendkívül fontos. Még fontosabb azonban, hogy a gép, a munkás és a felhasználó anyag a termelés alatt összhangban legyen.

Ha valamely gépen alacsony szakképzettségű munkás dolgozik, akkor általában alacsony színvonalú tud ellátni. Ebben az esetben nincs a gép értéke kihasználva, esetleg feleslegesen jár, kopik. Ugyanazt a munkát egyszerűbb, kisebb értékű gépen, kisebb költséggel meg lehet oldani. Hiba az is, ha értékes, sokféle és bonyolult munkára alkalmas gépen a gép kihasználására és kezelésére minden tekintetben alkalmas, tehát megfelelő szakképzettségű munkás nem kap képzettségének megfelelő feladatot.

Hasonló hiba az is, ha egy egyszerű, kistermelékenységű gépen magosan kvalifikált, nagy gyakorlattal rendelkező szakembert foglalkoztatnak. A nagyobb szak tudás, a nagy gyakorlat a korszerűtlen gépen csak alacsonyabb színvonalú munkát tesz lehetővé.

Munkaelosztás

A szervezőnek tehát fontos feladata, hogy a feladatok elosztása a munkások között egyrészt szakképzettségüknek, másrészt a gépnek megfelelő legyen.

Az egyre növekvő követelmények miatt előtérbe kerül a munkakövetelmény és a munkások képességeinek magasabb színvonalú összehangolása. Ehhez azonban megfelelő módszer szükséges, amivel előzőleg ezt az összehangolást vizsgálni, elemezni lehet. Ez a módszer a foglalkoztatás hatékonyságának vizsgálati módszere, amely ebben az esetben azt vizsgálja, hogy a munkások mennyiben vannak megfelelő szinten foglalkoztatva. Egy termelőegységben belül ugyanis annál jobb a munkamegosztás, minél jobban megközelíti a munkások szakképzettségi színvonalát az elvégzendő munkák színvonalát, a munkakörök betöltéséhez szükséges követelményeket.

A munkások szakképzettsége és a munkakörök, munkák minősítésének az átlaga közötti különbségek megmutatják a szakképzettség terén fennálló tartálékokat és veszteségeket, amelyeket a termelékenység emelését elősegítő intézkedések kidolgozásánál figyelembe kell venni.

Az adott feladatok elvégzéséhez szükséges munkakörök, munkahelyek és a munkásoknak a betöltött munkakörök szerinti minősítése alapján megállapítható az egyes munkahelyek munkaerőszükséglete, amely alapján a vállalat tényleges

munkaerőszükségletének. A minősítés adatainak technológiai ágakra, vagy szakmákra való kiterjesztése lehetővé teszi, hogy nemcsak a munkaerő globális szükségletéről, hanem a hiányzó munkaerő szakmai megoszlásáról, illetve szakképzettségi igényeiről is felvilágosított kapjunk. Így meghatározható a távlati tanulóképzés feladata is.

A minősítés adatai megmutatják, hogy a munkaerő átirányítása melyik területről valószínűsíthető. Az adatok technológiai, vagy szakmánkénti értékelése többek között képet ad a munkások megoszlása alapján arról is, hogy hol szükséges a nehéz munka gépesítése, vagy a munkahelyek korszerűsítése. A Mecseki Szénbányánál például döntés született arra, hogy a mostani területeken új bányamodell és telepítérendszer kell megvalósítani.

Lehetőségek

A vizsgálat végrehajtásának előfeltétele, hogy legyen megfelelő minősítési rendszer mind a dolgozókra, mind az általuk végzett munkákra. Ilyen minősítési rendszer a 7/1971. (IV. 1.) MÜM sz. rendelet.

A munkások minősítésének alapja a munkás képzettségi fokozata, amely függ a munkás képzettségétől, a betanítási időtől, a szakma technológiájának az ismeretétől, a munkás kombinációs képességétől, speciális ismeretétől, gyakorlati tudásától stb.

A rendelet hat képzettségi fokozatot különböztet meg. A képzettségi fokozatokba való besorolásnál egyik fő szempont a munkakör betöltéséhez szükséges betanítási, begyakorlási, illetve a szakmai gyakorlati idő helyes értelmezése.

A képzettségi fokozat megállapításánál mindig személyektől függetlenül kell megbecsülni azt a szükséges gyakorlati időt, amely az egyes munkának az adott képzettségi fokozatba való hovatartozását eldönti. Ezzel elkerülhetővé válik, hogy az egyes munkákat a szükségesnél magasabb, vagy alacsonyabb osztályba sorolják, tehát az egyes munkák hovatartozását nem a dolgozók szakmai gyakorlati ideje, hanem a munka kifogástalan elvégzéséhez szükséges átlagos gyakorlati idő dönti el.

Minősítések

A munkások minősítésének részét képezi a munkakörök minősítése. A munkások minősítésének egyik ismérve éppen az általuk betöltött munkakör, de a munkák minősítése is, amikor a munkakör meghatározását elsősorban az elvégzendő munkákon keresztül lehet kifejezni. A munkakörök jellemzőinek két csoportja van. Az első csoportba a szakmai ismeretek tartoznak, a másik csoportba pedig a munkakörülményekre jellemző tényezőket sorolják.

Az elemzésnek és az értékelésnek az az alapja, hogy valamely végzett munka mennyiben felel meg a munkás képzettségi fokozatának. A megfelelést tehát viszonyítással, amely azt fejezi ki, hogy a munkás a munkaidő hány százalékában végez

képzettségi fokozatának megfelelő munkát. A megfelelés vizsgálati módszere gyakorisági tanulmány. A felmérés többféle lehet: mintavételes, utólagos, és teljes körű megfelelésvizsgálat.

A mintavételes megfelelésvizsgálat esetén csak szűrópróbaszerűen végzünk felméréseket és a mért adatokból következtetünk a megfelelésre. Előnye, hogy a felvételzők szükséges létszáma kicsi, mert rövid idő alatt sok felvételt tudnak készíteni. A felvétel adatai gyorsan és viszonylag kevés munkával feldolgozhatók, költségigénye alacsony. Hátránya viszont, hogy kevesebb részadatot ad, továbbá, kevés munkahely megfigyelése esetén csak hosszú vizsgálati idő után ad kielégítő eredményt.

Az utólagos, teljes körű megfelelésvizsgálat alkalmazására akkor van lehetőség, ha a munkások által végzett munkák munkakategória és időtartam szerint regisztrálva vannak. Ennek a vizsgálatnak igen nagy előnye, hogy nagy mennyiségű adat felmérésére, kiértékelésére és elemzésére is lehetőség van.

Meghatározások

A felvételektől csak akkor várható eredmény, ha már az előkészítés legelső lépéseként tisztázódik, hogy mit milyen részletességgel és milyen pontossággal kívánunk meghatározni. Ennek megfelelően a felvétel kiterjedhet egy üzemre, egyes gépcsoportokra, vagy valamely kategóriájú munkacsoportra.

A felvétel célja lehet: általános tájékozódás, hogy a termelőegységben milyen az általános összhang a munkák és a munkások besorolása között, részletes felmérés arról, hogy az egyes kategóriákban milyen a megfelelés és a meg nem felelés aránya, s milyen irányúak, nagyságúak a tényleges eltérések.

A munkásoknak a betöltött munkakörök szerinti minősítése alapján megállapítható az egyes munkahelyek munkaerőszükséglete és ebből a vállalat munkaerőszükséglete is.

Az adatok és a távlati feladatok együttes vizsgálata alapján meghatározható a tanulóképzés távlati feladata és a dolgozók továbbképzésének igénye.

Korszerűsítések

A minősítés rámutat arra, hogy hol és milyen irányú legyen a munkaerő-átirányítás, hol szükséges a nehéz munka gépesítése, vagy a munkahelyek korszerűsítése. A tényleges bérek átlagának, valamint a bérkategóriák átlagának összevetése a bérszínvonal elemzéséhez ad lehetőséget. Képet ad a vezetésről is. Megmutatja, mit tett a probléma megoldása érdekében.

Képet kapunk arról is, hogy az elvégzendő feladatok bonyolultsága összhangban van-e az előállításra rendelt munkaerővel, illetve tartalmaz-e aránytalanosságokat a rendelkezésre álló munkások szakmai színvonalával szemben.

A termelőegység átlagos megfelelése lehetőséget nyújt a különféle termelőegységekben a foglalkoztatás hatékonyságának az összehasonlítására.

Dr. Pusztai Béla

Válaszolunk az olvasók kérdéseire!

Mikor jár a jubileumi jutalom?

A Pécsi Szénelőkészítő Üzem egyik dolgozója kérdezi:

— Mikor jár a jubileumi jutalom?

Az ML 48. §. (2) bekezdése szerint „A huszonöt, negyven, illetéleg az ötven évet munkaviszonyban töltött dolgozók részére jubileumi jutalom jár.”

A jubileumi jutalom azoknak a dolgozóknak jár, akik az előírt feltételeknek megfelelően arra jogosultságot szereztek.

Felvetődött az a kérdés is: a dolgozónak kell-e figyelemmel kísérnie az évek alakulását vagy a munkáltatónak?

A Munkügyi Minisztérium által a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben kiadott 243. számú elvi állásfoglalás ezzel kapcsolatban a következőket tartalmazza:

„Abban az esetben, ha a dolgozó a jubileumi jutalomra jogosulttá vált, azt részére folyósítani kell még akkor is, ha annak kifizetését nem kérte, mert a jubileumi jutalom a dolgozót megillető járandóság, és ennek következtében — a munkabérezés vagy a munkaviszony alapján kétvétként járó pót-szabadsághoz hasonlóan — a dolgozó külön kérelme nélkül is jár.

Tehát a munkáltató köteles figyelemmel kísérni az évek alakulását. A jutalom összege a dolgozó egyhavi alpbérére. A dolgozó öregességi nyugdíjazásának évében esedékessé váló jubileumi jutalmat a nyugdíjazáskor kell kifizetni. A 40, illetéleg 50 éves munkaviszonnal járó jubileumi jutalmat akkor is kell fizetni, ha a dolgozónak nyugdíjazáskor legalább 35, illetéleg 45 évi munkaviszonya van (Mt. 48. § (2) bek., Mt. V. 66. §).

A jubileumi jutalom számítása tekintetében a vállalatnak figyelembe kell vennie munkaviszonyként mindazokat az időket, amelyeket a dolgozó nála munkaviszonyként töltött el és azokat is, amelyek a dolgozónak a vállalatnál levő munkakönyvében munkaviszonyként töltött időként szerepelnek.

A fent említett időkön kívül munkaviszonyként számitandó időkről a vállalat csak akkor vesz tudomást, ha a dolgozó azokat hitelt érdemlő módon igazolja. Például: munkakönyv, szolgálati bizonyítvány, volt fellettes nyilatkozata (Munkügyi Szemle 1968. 5. sz.).

Az 5/1967. (X. 8.) MÜM sz. r. 8. §-a értelmében a két munkaviszony között esetleg kiesett idő munkaviszonyként figyelembe nem vehető.

A munkaviszonys megszakítás időtartamának következményeiről a jubileumi jutalomra vonatkozó jogszabályok nem rendelkeznek, így a megszakítás előtti időt is figyelembe kell venni a számításnál.

A 40 éves jubileumi jutalom csak a 25 éves jubileumi jutalom esedékességétől számított 15 év, az 50 éves jubileumi jutalom pedig csak a 40 éves jubileumi jutalom esedékességétől számított 10 év eltelté után fizethető ki.

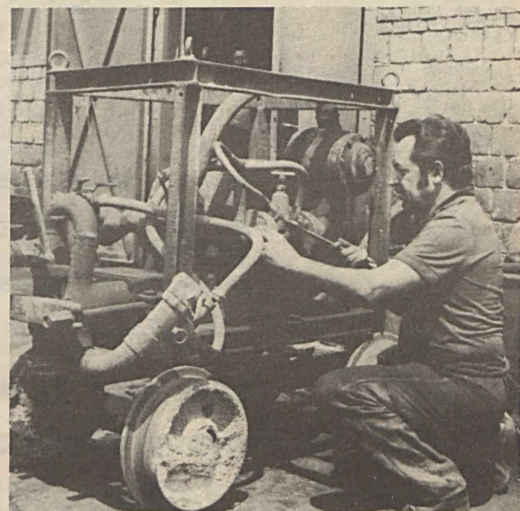
A kifizetés feltétele, hogy a dolgozó ne álljon elbocsátás fegyelmi büntetés hatálya, illetéleg a büntetéssel azonos következményű munkaviszony megszüntetés hátrányos következményei alatt (Mt. 30. § (3) bek.), és 31. § (2) bek.), mint-hogy ilyen esetekben a dolgozó megelőző munkaviszonyait három évig nem szabad figyelembe venni.

Ha a dolgozó a meghatározott szolgálati időt letöltötte, a jubileumi jutalom feltétlenül megilleti, tehát nem tehető mérlegelés tárgyává az, hogy érdemes-e a jutalomra.

Ha a jubileumi idő betöltése után meghal, a jubileumi jutalmat az örökösök részére kell fizetni. (MÜM 96. sz. állásfoglalása — MÜK 1962. IV. 9.)

Dr. Vökö György

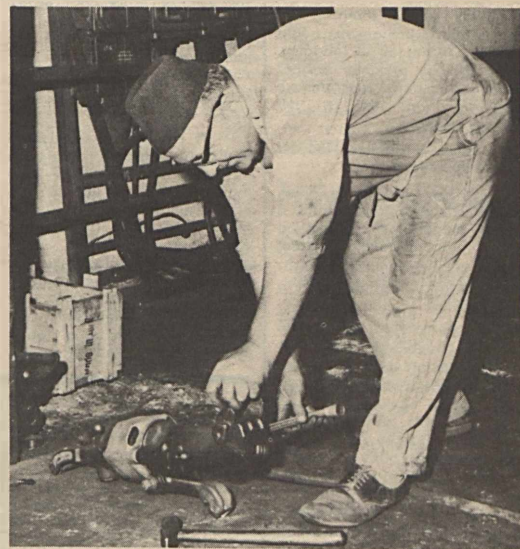
Képek a Kossuth-bányai javító műhelyekből

Bocz Tibor, a Zalka Máté brigád tagja, az USI 139 típusú injektáló gép karbantartását végzi.

Tóth László, aki szintén a Zalka Máté brigád tagja, az airbrecker lövszelepet javítja.

Menyhárt Sándor BBD fúrákalapácsot javít.

Madács István, a November 7. szocialista brigád tagja ajtóborító lécezt készíti. Schmidt Zoltán felvételei

Rajt előtt

Az első ellenfél a Kossuth KFSE

Már egy hetet sem kell várniuk a labdarúgás rajongóinak a bajnoki rajtra...

főiskolások után a Pécsi MSC vendégei leszünk, majd a Vasos László következik...

előtűnk végeztek az elmúlt bajnokságban. Köztük pedig megtalálható a feljutásra esélyes Pécsi MSC...

Honvédosok Komlón Közéle háromezer sportiskolás

Akik gyakrabban megfordulnak a KBSK sporttelepén, azoknak bizonyos feladatok, mint a kétféle mező sportolók mellett sok-sok piros-fehérből álló fiatal látható...

Hatodik éve táborozunk 10-18 év közötti sportiskolásokkal Komlón, s eddig mindig elégedetten távoztunk...

Milyen csapatot tervez?

Az elmúlt szezonban szerepelt biztos víz mellé az újonnan jötték közül 2-3 fiatal szerencsésen bekerült...

Mi a véleménye ezekről a fiatalokról?

Ami a lényeg, fiatal, tehetséges labdarúgók, akik volt csapatukban húzó emberek voltak. Fizikai felkészültségük némi kiegészítésre szorul...

Mik a Komlói Bányász előtt álló feladatok?

A távozások miatt nem tudjuk zavartalanul folytatni a tavaly megkezdett csapatépítést, mondhatnám mindent előlről kell kezdeni...

Nem mondható kedvezőnek a sorsolás.

Jobban örültünk volna, ha szerényebb képességű együttessel kell összehajrányunk a bajnokság kezdetén...

Sportfesztivál

A következő esztendőben rendezik meg Lipsében az NDK második legnagyobb városában a VI. tornás és sportfesztivált...

Table with 20 columns (Csapat, 1-20) and 20 rows (1. Mőbeline, 2. Bp. Spartacus, 3. Dudafoak, 4. BVSC, 5. Debrecen, 6. Dorog, 7. Dunajváros, 8. PÖSPED, 9. Komló, 10. Kossuth, 11. Mű DAC, 12. Nagybányó, 13. Nagykanizsa, 14. Óroszlány, 15. Pécs, 16. Szekszárd, 17. Szolnok, 18. Vasas László, 19. Vaspálya, 20. Vola)

A táblázat szerint a Komlói Bányász nem szerepelt valami fényesen az elmúlt bajnoki évben. A szurkolók, és a csapatvezetés is jobb helyezésekben reménykedett...

Halló, itt Montréal! — Halló, itt Budapest! Kovács Imre jelenti

Mire ezek a sorok az olvasóhoz jutnak, már kiulazik a Mag Montréalban, kihívnyok a stadion lényei...

It a budapesti olimpiai stúdióban is szűnőben a lázas munkatempó, lassan a végére ér a két héttel ezelőtt még végtelenné tűnő hangszalagsor...

A pesti olimpiai stábok javában készítik a hanglélek összefoglalót a montreali játékokról, és jölesik újra belehallgatni egy-egy közvetítés-részletbe...

Eppen szolgálban voltam, és az éjszaka is világos stúdiókban, magánhelyiségekben hírtelen megélelt a mozgás, léptek dobogtak...

Még néhány perc, és a non-stop üzemelő Kossuth adón megszólalt a családi riport. Egy kis szünet, és sorra jöttek a telefonok...

Vége tehát az olimpiának, rádióhallgatás és rádióban dolgozó most egy kis szünetet tart, mindenkinek jölesik a pihenés...

Es, hogy mi a személyes kívánságom? Kedves, mesebeli sporttündér én nem három, csak egyet kívánok...

2. MŰSOR 20.00: Századunk. Dokumentum-műsor-sorozat...

2. MŰSOR 17.23: Hírek. 17.30: A Quilapayun együttes. NSZK zenés film...

2. MŰSOR 20.00: Nyári Színház Esték. Tournay Vilma; Börnerkarrier...

2. MŰSOR 9.28: Tévétorna (ism.). 9.35: Háború és béke. Talizstj regényének magyar nyelvű tévéfilmváltozata...

2. MŰSOR 20.00: Székesi Bányász. Az MSZMP Mecseki Szábnányák és Komló város Bízottágotnak hullapja...

2. MŰSOR 17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.15: Távcső — gyermekhíradó...

Magyarul beszél franciá film. Gesvres titka. (sz.) 17.30: Úszásoktatás. Mellúszás. VI. rész...

2. MŰSOR 20.00: Zenés nyári esték. Pergolesi: Urhánom szolgálj. (Szines) Vigopera. (ism.) 20.35: Képviselek...

2. MŰSOR 9.58: Tévétorna. (Szines) Ism. 10.05: Delta. Tudományos híradó. (ism.) 10.30: Columbo. (Szines) Magyarul beszélő amerikai bűnügyi film-sorozat...

2. MŰSOR 20.00: Sammy Davis Jr. Angol zenés film. 20.50: Tv-híradó...

2. MŰSOR 17.33: Hírek. 17.40: A bank. Amerikai film. 18.00: Vallomás. A Vizigóly Hivatali filmje. (Szines) 18.25: A nyelv világa...

2. MŰSOR 17.23: Hírek. 17.30: A Quilapayun együttes. NSZK zenés film. 18.00: Ot perc meteorológia...

2. MŰSOR 17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.15: Távcső — gyermekhíradó. 18.15: Tudomány. 18.45: Szórakoztató zene...

2. MŰSOR 17.23: Hírek. 17.30: A Quilapayun együttes. NSZK zenés film. 18.00: Ot perc meteorológia. 18.05: Ember a pultnál...

2. MŰSOR 17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.15: Távcső — gyermekhíradó. 18.15: Tudomány. 18.45: Szórakoztató zene...

2. MŰSOR 17.23: Hírek. 17.30: A Quilapayun együttes. NSZK zenés film. 18.00: Ot perc meteorológia. 18.05: Ember a pultnál...

2. MŰSOR 17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.15: Távcső — gyermekhíradó. 18.15: Tudomány. 18.45: Szórakoztató zene...

2. MŰSOR 17.23: Hírek. 17.30: A Quilapayun együttes. NSZK zenés film. 18.00: Ot perc meteorológia. 18.05: Ember a pultnál...

2. MŰSOR 17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.15: Távcső — gyermekhíradó. 18.15: Tudomány. 18.45: Szórakoztató zene...

2. MŰSOR 17.23: Hírek. 17.30: A Quilapayun együttes. NSZK zenés film. 18.00: Ot perc meteorológia. 18.05: Ember a pultnál...

2. MŰSOR 17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.15: Távcső — gyermekhíradó. 18.15: Tudomány. 18.45: Szórakoztató zene...

2. MŰSOR 17.23: Hírek. 17.30: A Quilapayun együttes. NSZK zenés film. 18.00: Ot perc meteorológia. 18.05: Ember a pultnál...

2. MŰSOR 17.10: Magyar nyelvű tv-napló. 17.15: Távcső — gyermekhíradó. 18.15: Tudomány. 18.45: Szórakoztató zene...

Mecseki Bányász. Az MSZMP Mecseki Szábnányák és Komló város Bízottágotnak hullapja. Felelős szerkesztő: DR. CSOKA MAGDA...

Az MSZMP Mecseki Szénbányák és Komló város Bizottságainak hetilapja

XIV. ÉVFOLYAM, 32. SZÁM   ÁRA: 40 FILLÉR   KEDD, 1976. AUGUSZTUS 10.

Pártbizottsági ülés Komlón

Hatszáz munkás hiányzik (?)

AZ MSZMP PECS VÁROSI BIZOTTSÁGA augusztus 2-i ülésén tárgyalta meg a város munkaerő-gazdálkodását, munkaerőhelyzetét.

A beszámolójelentésből kitűnik, hogy a III. és a IV. öt éves tervek időszakában a szénbányászattal mellett a meglévő üzemek jelentős növekedésével és új gyáregységek telepítésével a feldolgozó ipar is számottevően fejlődött. Komlón a foglalkoztatottak aránya elérte a 74 százalékot (Baranya megyében a lakosság foglalkoztatottsága 79,7 országos viszonylatban pedig 76,7 százalék), a munkálpes lakosság foglalkoztatása teljes mértékben megoldott és az iparszerkezet meváltoztatásával át is rétegződött. Ez a város társadalmi életére jólétkony hatással van.

Az elmúlt időszakban az ipari termelést a vállalatok első sorban létszámnöveléssel igyekeztek fokozni, mivel az olcsóbbnak és egyszerűbbnek látszott, mint a beruházás és a műszaki fejlesztés. (Az is köztudott, hogy az utóbbiakhoz szükséges anyagi fedezet sem áll korlátlanul rendelkezésre.) Ez a jelenség elsősorban a női munkaerő számának gyors gyarapodását eredményezte. A termelékenység növekedése nem érte el mindenütt a kívánt mértéket. Ebben a helyzetben a munkaerőhiány általános jelei mutatkoztak és átmeneti zavarokat okoztak a gazdálkodásban.

IV. öt éves terv alatt a minisztériumi vállalatoknál körülbelül 17,5 százalékkal csökkent, egyébként minden más ágazatban nőtt a munkavállalók száma. A tanácsi vállalatoknál 27 százalékkal, ezen belül a kereskedelemben és a vendéglátásban 16,3 százalékkal. (Ebben az időszakban fejlődött erőteljesen a szolgáltató ipar.)

A MUNKAERŐFORRÁS ALAKULÁSA ebben a tervidőszakban kedvezőnek látszik, mert a munkaképes korúak száma körülbelül 15 százalékkal növekszik. A nyugdíjas kor elerők ak-

Terven felül

Vasas-bányászati üzem eredményesen zárta a július havi időarányos tervét. 25 ezer tonna helyett 28 ezer 718 tonna szenet termeltek, 113,5 százalékos tervteljesítéssel.

A két fejletti socialista brigád 107,8 százaléka realizálta a tervét, 1797 tonnát termeltek terven felül. A július havi jól szervezett munkában minden socialista brigád kivétel a részt. Az előkészítő csapatok közül a Szekecs István vezette ifjúsági feltérő socialista brigád 73,1 métert hajtott ki a tervhez 50 méterrel szemben. Teljesítményük: 146,2 százalék.

Az egész havi tevékenység, illetve a jó zárás a négy hét összehangolt munkájának az eredménye. Ebben a szállító, a gépműhelyi és az egyéb termelést segítő munkahelyek és azok dolgozói is aktívan részt vettek.

Tóth László tudósító

titívása is a jelenleginek a négy és félszeresére emelkedik. Összesen tehát a tervidőszak végére a munkaerőforrás több mint egyötöddel lesz magasabb a korábbi öt estendő átlagával. Komlón jelenleg 18 ezer 536 a foglalkoztatottak száma, s közülük a környező községekből 4183-an járnak be a város üzemibe, intézményeibe. A bejárók 20,6 százaléka Tolna megyei lakos és 864 munkavállalót jelent. A városból eljárók száma 531. A város dol-

gozóinak 43,6 százalékát 8082 embert foglalkoztat a Mecseki Szénbányák.

A jelentés készítői megállapították, hogy a gazdasági növekedés korábbi, viszonylag könnyen igénybe vehető extenzív forrásait kimerültek. A munkaerő-gazdálkodás javítása gazdasági előrehaladásunknak ma egyik kulcskérdése. A jelenlegi tervidőszak feladatainak végrehajtása racionális mun-

(Folytatás az 5. oldalon.)

A taggyűlések tapasztalatairól

Továbbra is legyen élő kapcsolat

AZ MSZMP Mecseki Szénbányák PB végrehajtó bizottsága — dr. Schwarz József pártbizottsági titkár elnökségével — ülést tartott augusztus 5-én a vállalat központjában. A tanácskozási munkájában részt vett Neumann Ádám, a megyei pártbizottság PTO munkatársa.

Fő napirendként szerepelt a vállalati pártbizottság hatáskörébe tartozó párttagokkal folytatott beszélgetések és a beszélgetéseket öszefoglaló taggyűlések politikai tapasztalatairól készített jelentés megvitatása. Cseresznyés Ferenc pártbizottsági csoportvezető előterjesztését a végrehajtó bizottság jóvá értékelt és elfogadta. A testületi vitában felszólalt: Bárány György, Garamvölgyi János, Gergő György, Jankovics Rémus, Lázár László és Neumann Ádám.

A testület állásfoglalásában rögzítette: a jelentés öszihangvétele, realitás megállapítására jó alap arra, hogy az alapszervezetek, a párttervezetnek szemlémében végezzék munkájukat. Segítségét ad a gazdaságpolitikai feladatok végrehajtásához; igényt támaszt a műszaki fejlesztés gyorsítására; sikorra száll a szociális, kulturális ellátottság színvonalának emeléséért; sürgeti a bányaelegéségi, a rehabilitáció helyéinváló megoldását.

A végrehajtó bizottság azt is kiemelte: azaz, hogy az üzemi és a vállalati szinten összegezték a tapasztalatokat, a tagkönyvszerű kapcsolatos politikai munka nem zárult le. A pártdemokrácia, a párt lenini normáinak fejlesztése érdekében érvényesíteni kell minden hasznos javaslatot. Továbbra is legyen élő, eleven a párttagok és az alapszervezetek kapcsolata. Ez a pártcsoporthoz, a párttervezet, valamint a tisztviselőre vonatkozik. (Mint hogy a beszélgetések tapasztalatainak összegzése sok hasznos gondolatot tartalmaz, lapunk 2. oldalán közöljük az ezzel kapcsolatos cikket.)

A testület a második napirend keretében a Gépköcsi-, a Karbantartó- és az Építési Üzem párt- és gazdaságveze-

tői adtak jelentést az idej cselekvési program időarányos végrehajtásáról. Az eredmények jó szervezői, irányítói tevékenységéről, szorgos munkáról tanúskodnak, ezért a testület elismerését talmácsolta mindhárom üzem kollektívájának.

V. I.

Tröszi munkaverseny

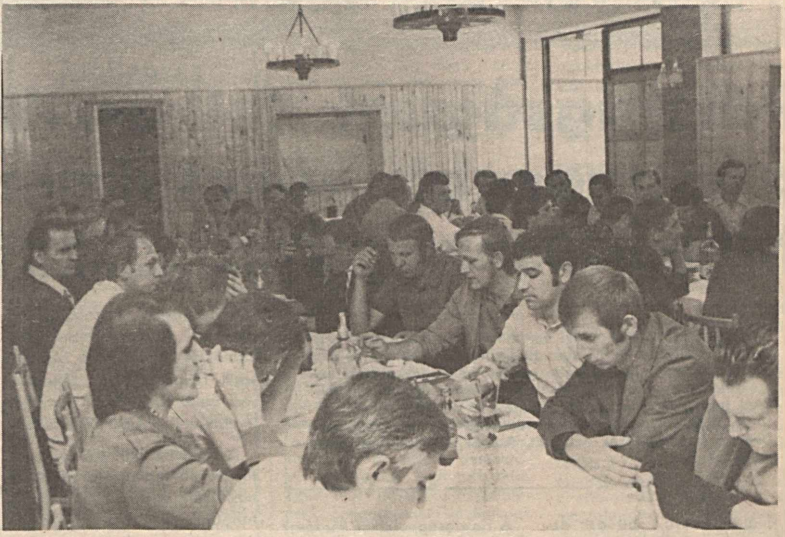
A fejteéseknél:

1. az Ormos-, 2. a Nagy-brigád

A Magyar Szénbányászati Tröszt 1976-ra is meghirdette a már hagyományos versenyt, a „Kiváló akna” és a „Kiváló brigád” címért. A 29 akna, 50 frontfejlesztés és 68 előjárósi brigád részvételével zajló versenyben az első félévi eredmények alapján az első tíz közé került a Tata-bányai Szénbányák 14-es és 15/c, a Dorogi Szénbányák 21-es, az Oroslányi Szénbányák 23-as, a Borsodi Szénbányák Szeles, Farkaslyuk, Egercsehi, Király, Tertvári és Ella aknája. Vagyis a Mecseki Szénbányáktól nevezett bányászati üzem nem került a legjobb tíz közé az első hat hónap munkája alapján.

Az iparági munkaverseny első félévi teljesítményeinek összehasonlítása során kitűnik, hogy a bányászati kiemelkedő munkaterület megérdemelt az első helyet. Közöttük is a legjobb a Borsodi Szénbányák Feketevölgy aknája dolgozó, Kiss Mihály vezette komplex gépésztő frontfejlesztési kollektívája. Az ágazat kiváló brigádjával szembeállított 132 fő csapat 1976. január és július között havonta átlagosan 42 ezer tonna szenet küldött a felszínre.

Eredményes hét hónap Zobákon

A tanácskozás résztvevői a Zobák-bányán tartott brigádvezetői-patronáti értekezleten.

Meghatározták az újabb feladatokat

Az I. félévi munka értékelésére és a soron következő feladatok meghatározására ültek össze augusztus 4-én Zobák-bányán a 44 socialista brigád vezetői, műszaki patronái. A tanácskozás munkájában részt vettek — az üzemszervezés mellett — a körletek gazdasági, műszaki, párt- és tömegszervezeti vezetői.

Kerényi László szb-titkár megnyitó szavai után Gungl Ferenc üzemszervező adott értékelést és jelelte meg az öt hónap programját. Az öszi üzemi tevékenységet értékelve, hangsúlyozta: az eddigi mutatók igazolják, hogy Zobák-bánya dolgozói átértékelték a feladatok nagyságát, jó teljesítményeket realizáltak. Kérte a brigádvezetőket és patronálokat: a socialista brigádmozgalmat hírnak

jeleszavát figyelembe véve, úgy munkálkodjanak, hogy a termelési és kulturális vállalatok az év végéig maradéktalanul teljesítsék.

A felszólaló brigádvezetők megerősítették az üzemszervező értékelő és feladatmeghatározó előadását.

Bizonyára ez a fórum is hozzájárul ahhoz, hogy Zobák-bánya ebben az esztendőben is a legjobb termelőüzemek között végez. Nem alaptalan ez a várakozás, hiszen a zobákiak januártól július végéig minden hónapban teljesítették a mutatóikat és augusztusban is jól kezdtek a termelésben.

Nemesi Árpád

A bányászati hűségjuttalom

A Mecseki Szénbányák teljes kollektíváját érinti

1976—1980. ÉVI KOLLEKTÍV SZERZŐDÉS 5. SZÁMÚ MELLÉKLETE

Ez a melléklet a 22/1976. (NIM. E. 16.) NIM számú utasítással módosított és kiegészít-

telt 24/1975. (NIM. E. 23.) NIM számú utasítás, a kollektív szerződés 1. számú módosítása és a 13/1976. számú igazgatói utasítás egységes szerkezetbe foglalt rendelkezéseit tartalmazza.

Rövidítések: NIM. ut. = a 22/1976. (NIM. E. 16.) NIM számú utasítással módosított 24/1975. (NIM. E. 23.) NIM számú utasítás.

Koll. Szerz. = A Mecseki Szénbányák 1976—1980. évi kollektív szerződésének 1. számú módosítása.

Ig. Ut. = A Mecseki Szénbányák igazgatójának 13/1976. számú igazgatói utasítása.

NIM. Ut. = A Nehézipari Minisztérium felügyelete alá tartozó bányászati vállalatok dolgozóinak fizetéséről hűségjuttalom rendszerét — a Bányászati Dolgozók Szakszervezetével és a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetével egyetértésben — a következők szerint szabályozza:

1. §. (1) Az utasítás hatálya a következő gazdasági egységekre (a továbbiakban: vállalatok) terjed ki: a) Magyar Szénbányászati Tröszt-központra és a tröszt keretében működő szénbánya vállalatokra. b) Magyar Alumíniumipari Tröszt-központra és a tröszt keretében működő bauxitbánya vállalatokra, c) Mecseki Ercebányászati Vállalatra, d) Országos Erce- és Ásványbányák Vállalatra, e) Bányászati Akadémia Vállalatra, f) Bányászati Kutató Intézetre, g) Tanbányákra.

(2) Nem terjed ki az utasítás hatálya az Országos Földtani Kutató és Fűrő Vállalatra, a Bauxitkutató Vállalatra, a Bányászati Tervező Intézetre, az Országos Bányagépgyártó Vállalatra, továbbá a GEO-MINCO Földtani és Bányászati Rt.-ra (az ide vonatkozó külön engedély kivételével).

2. §. (1) A Vállalatoknál — a (2) — (3) bekezdést is figyelembe véve — hűségju-

tolomra jogosultak: a) a föld alatti és külszíni fizikai dolgozók, a termelésirányítók, a vezető beosztású dolgozók, továbbá azok a nem fizikai állományúak, akiket a kollektív szerződés idejében

Hűségjuttalomra jogosultak

Koll. Szerz.: hűségjuttalomra jogosultak az utasításban felsorolttalok kívül a műszaki-gazdasági ügyintézők és az ügyviteli dolgozók.

NIM. Ut.: b) a politikai társadalmi szervek a vállalatnál működő szervek függetlenül tisztségviselői, továbbá azok, akiket a vállalat vezetője a szervezet vállalati vezetőségével egyetértésben ide sorol.

Koll. Szerz.: hűségjuttalomra jogosultak a szakszervezeti és KISZ-bizottságok függetlenül tisztségviselői, valamint a szervezetek állományában lévő nem fizikai ügyviteli dolgozók.

NIM. Ut.: (2) A Bányászati Kutató Intézet dolgozói közül csak az állandó földalatti beosztásúak jogosultak hűségjuttalomra. (3) A Magyar Alumíniumipari Trösztnél csak az a dolgozó jogosult hűségjuttalomra, aki kizárólag bauxit-bányászattal foglalkozik (4) Az (1) — (3) bekezdésben foglaltak csak a teljes munkaidőben foglalkoztatott dolgozókra érvényesíthetők. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak körének meghatározásánál a Központi Statisztikai Hivatal iparstatisztikai előírásait kell figyelembe venni. Eszerint a részmunkaidőben foglalkoztatókkal mellett a nyugdíjasok és a szakmunkástulók sem tartoznak a teljes munkaidőben foglalkoztatottak körébe.

3. §. (1) A hűségjuttalom mértékét — az éves kereset száza-

(Folytatás a 7. oldalon)

A bányászati hűségjutalom A Mecseki Szénbányák teljes kollektíváját érinti

(Folytatás az 1. oldalról)

lékában — az érintett dolgozó tevékenységétől (beosztásától, munkakörétől) és hűségévének a számától függően kell megállapítani. (2) A hűségév az augusztus 1. és július 31. közé eső év. (3) A dolgozókat — hűségjutalmuk mértékének a megállapítása céljából — a tevékenységüktől függő öt (A-E) csoport, illetőleg egy-egy csoporton belül a teljes hűségévek számától függő három (I-III.) szakasz egyikébe minden évben be kell sorolni a melléklet szerint. Kezdő (törédék) hűségévben az érintett dolgozót az I. szakaszba tartozónak kell tekinteni. (4) A (3) bekezdés alkalmazásához a bányászdarabbesorolások körét — kollektív szerződésben — szabályozni kell, s az érintett dolgozót akkor is bányászdarabbesorolásba kell tekinteni, ha — összefüggésben a 7/1967. (X. 8.) MüM számú rendelet 1. § (1) bekezdésében foglaltakkal — időlegesen más tevékenységet lát el.

Besorolások

Koll. Szerz.: Bányász darabbesorolás minősülnek az alábbi munkakörök: csapatra telepített csapatbérből (szakmánybér) résztesülő fejtési és fm-és fenntartási munkákat végző dolgozók, továbbá az állandó föld alatti beosztású alábbi munkakörökben foglalkoztatott fizikai dolgozók: aknavjár, aknavás, aknavácás, föld alatti izsapoló, injektáló, vágjéji perforáló, föld alatti fűrésztörő, fűrűmunkás, föld alatti varútépipítő, gátoló, TH-rabló, TH utókezelő (kizárólag vágjár képzéssel), szomatkarító, bányászrészek tartók, föld alatti segédfelügyelet.

NIM Ut.: (5) Az a vágjár — külfeltesben kótrómester — aki másik szakmával is rendelkezik, de ténylegesen vágjár (kótrómester) munkát végez, az „A” (külfeltesben „C”) csoportba tartozik (bányászdarabbesorolás), hűségjutalmának mértéke pedig a bányászdarabbesorolás dolgozóknál 10 százalékkal magasabb. Második szakmának az elektrolakatos, lakatos, villanyserelő, kőműves és ács szakmák foaadhatók el. A kollektív szerződésben a kör bővíthető.

Koll. Szerz.: Második szakmának az elektrolakatos, lakatos, villanyserelő, kőműves és ács szakmák foaadhatók el.

NIM Ut.: (6) Annál a dolgozónál, aki 1975. augusztus 1. után állandó föld alatti bányamunkára alkalmatlanná vált, s emiatt az illetékes szakorvosi intézkedés nyomán külszínre került, a kollektív szerződésnek 1975-ben hatálybaléptetett idevonatkozó szabályait továbbra is alkalmazni kell.

Koll. Szerz.: A 24/1975. (NIM E. 23.) NIM sz. ut. 2 § (1) bek. c) pontja szerinti kezdő időpont 1970 VIII 1. A föld alatti bányamunkára való alkalmatlanság megállapítására a dolgozó munkahelye szerinti orvosos intézkedés.

(7) A „C” csoportba sorolásnál vezető beosztásúnak kell minősíteni a vezető állású dolgozókat (Mt V. 111. §.), a bányász (termelő) üzemeknek a vezetőjét és főmérnököt, a kollektív szerződésben rögzített bányász (termelő) üzemi egyéb vezetőket (gépészeti, munkaiügyi, szervezési vezető stb.), továbbá a 2. § (1) bekezdés b) pontjában érintett tisztviselők közül azokat, akiket az ott említett szervek ide sorolnak (az ide nem sorolnak „D” vagy „E” csoportba sorolásáról is a szervek döntenek).

Koll. Szerz.: A „C” csoportba sorolásnál — a nem fizikai állománycsoportban — vezető beosztásúnak kell tekinteni a vállalat központjában: igazgatót, igazgató-helyetteseket, gazd. politikai vezetőt, vállalati főmérnököt (műszaki, termelési stb.), területvezetőt, osztályvezetőt, területi főmérnököt, osztályszervezetbe nem tartozó óá. csop.

vez. osztályvezető helyettes, vállalati üzemrendészeti vezető, vállalati tűzrendészeti vezető, vállalati polg. védelmi tőrsz. pk., műszaki és gazdasági tanácsadó, gazd. pol. tanácsadó.

Bányásztervezők: üzemvezető, üzemi főmérnök, üzemi vezetőknél, főmérnök helyettes, gépészeti vezető, főbányamérő, főgeológus, földszepcser (nem állandó föld alatti beosztású), munkaiügyi vezető, személyzeti vezető, műszaki fejlesztési vezető, biztonságttechnikai vezető, üzemszervezési vezető, tervezési vezető, TMK vezető, kutatási osztályvezető, kutatási osztályvezető helyettes, bérigazdálkodási előadó (bérfelelős, bányásztervezőként 1 fő). A vállalat központjában és a bányásztervezők munkakörében működő szakszervezeti és KISZ bizottságok függetlenített tisztviselői.

NIM Ut.: 4. §. Abban az esetben, ha a dolgozó a hűségévben belül kettő vagy több csoportba tartozó tevékenységet is végzett, hűségjutalmát a mindenkori tevékenységéhez tartozó kulcsokkal kell számfejtetni. A 3 § (4) bekezdésében említett időleges átrendelést e tekintetben figyelmen kívül kell hagyni.

5. § (1) A korábbi jogszabályok alapján 1975. július 31. ével megállapított teljes hűségévek száma 1975. augusztus 1. ét követően, minden év leteltével eggyel növekszik mindaddig, míg a dolgozó a vállalati munkaviszonyban áll.

(2) Ha a dolgozó jogszabályban előírt állampolgári kötelezettségét teljesíti, vagy iskolai (tanfolyami) képzésben vesz részt, ezt az időt úgy kell tekinteni, mintha a dolgozó folyamatosan hűségjutalom folyósítására jogosító munkakörben dolgozott volna. feltéve, hogy munkaviszonya ez alatt az idő alatt nem szűntetett. Amikor a munkaviszony az 5/1967. (X. 8.) MüM sz. rendelet 9. §-a szerinti szűnetel, az a hűségév, amelyikben a munkaviszony szűnetelése fennáll nem növeli a hűségévek számát.

(3) Ha a vállalat dolgozója hűségjutalom folyósítására jogosító munkakörbe csak később kerül, hűségévéinek számát a vállalatnál utoljára létesített munkaviszony kezdetétől kell számítani.

(4) Ha öregségi, vagy rokkantsági bányász nyugdíjas — nyugdíjának megszüntetése miatt — újra teljes munkaidős munkaviszonyt létesít a hűségjutalom folyósítására jogosító munkakörbe kerül, hűségévéinek számát a nyugdíjazást megelőző hűségévek beszámításával kell megállapítani.

6. § (1) Munkahely változtatás esetén — 1975. július 31. ét követően — a következő szabályokat kell érvényesíteni: a) ha áthelyezés olyan vállalathoz történik, ahol hűségjutalmat fizetnek, az 5 § (1) bekezdés szabályait kell alkalmazni, b) ha áthelyezés olyan vállalathoz történik, ahol hűségjutalmat nem fizetnek, az ott ledolgozott idő a hűségévek számát nem növeli, ha azonban az érintett dolgozó áthelyezésével újra hűségjutalom folyósítására jogosító munkakörbe kerül, az a hűségév, amelyen belül az áthelyezés történt a korábban elért hűségévek számát növeli, c) „munkaviszony megszünt” munkakönyvi bejegyzéssel történt munkahely változtatás esetén a korábban elért hűségévek száma továbbra is megmarad, a teljes hűségévek számát azonban a munkahely változtatás éve sem növelheti, d) „kilépett” munkakönyvi bejegyzéssel történt munkahely változtatással a dolgozó addig elért hűségévéinek számát elveszti, új belépése esetén pedig hűségéveit ugyanúgy kell számítani, mint a kezdő dolgozót.

(2) Munkahelyváltoztatás esetén — a dolgozó kérésére — a teljes hűségévek számát igazolni kell. Az új munkahelyen ezt az igazolást figyelembe kell venni, feltéve, hogy a dolgozó közben a hűségévek be-

számításának jogát az (1) bekezdés d) pontja alapján nem veszítette el.

Áthelyezés esetén

(3) Áthelyezett dolgozónak államhatalmi, államigazgatási és társadalmi szerveknél munkaviszonyban töltött idejét a teljes hűségévek számításánál figyelembe kell venni, ha az érintett szervnél bányászati ügyeket intézett. Ezt akkor is érvényesíteni kell, ha a jogosult a tárgyévben első ízben kerül hűségjutalom folyósítására jogosító munkakörbe.

(4) Vajáranulónál — ha a szakmunkás vizsgát követően hűségjutalmat folyósító bányászati vállalatnál helyezkedik el — a szakmunkás vizsga évében a teljesítményében (szakmunkás-bérben) ledolgozott idő, a következő években pedig a vajáranulói intézetben eltöltött időt figyelembe kell venni a teljes hűségévek megállapításánál.

7. §. Az a dolgozó, aki a 2. -6. §. alapján, a hűségjutalom mértékét tekintve a korábbihoz képest kedvezőtlenebb helyzetbe kerül, továbbra is a 21. §. (4) bekezdésében hatályon kívül helyezett jogszabály szerinti csoportosításnak megfelelő mértékű hűségjutalomra jogosult. A magasabb mértékű hűségjutalom munkaköri változásáig vagy a munkaviszony megszűnéséig folyósítható.

8. §. (1) A hűségjutalom összegét a hűségjutalom száza-

lg. Ut.: A dolgozó több csoportba tartozása esetén a hűségjutalom alapját műszak (idő) arányosan kell megbontani.

A megbontáshoz példa:
Éves hűségjutalom alapját képező kereset 44 602 Ft
Teljesített műszakok száma 276
(A teljesített műszakok számának megállapításánál nem kell figyelembe venni a fizetett szabadság, a fizetett ünnep és az esetleges táppénzes napokat.)
Föld alatt teljesített műszakok száma 76
44 602 — egy műszakra eső bér 161,60 Ft.

276 egy műszakra eső bér szorozva a föld alatt teljesített műszakokkal.
161,60x76 = 12 281 Ft
a számfejtés alapja:
föld alatti kereset 12 281 Ft
külszíni kereset (44 602 — 12 281) 32 321 Ft
Összesen: 44 602 Ft

NIM. Ut.: (5) A 6. §. (3) bekezdésében rögzített szabály érvényesülése esetén az áthelyezés előtti keresetét is figyelembe kell venni. A 2. §. (1) bekezdés b) pontjában érintett éves keresetének a munkáltató által folyósított kereset (bért) kell tekinteni.

(6) Annak a hónapnak a (2)-(3) bekezdés szerinti számított keresetét, amelyikben a dolgozó igazolatlanul hiányzott, az éves keresetbe beszámítani nem szabad.

(7) A hűségjutalom teljes évre járó számfejtett összege nem lehet kevesebb a mellékletben feltüntetett összegnél. A Nehézipari Minisztérium Vállalatfelügyeleti Főosztályának vezetője ezeket az összegeket időközönként módosíthatja, illetőleg növelheti. Új dolgozónak az első évben — amennyiben az töredékév — a rávonatkozó minimális összeg időarányos része jár.

A (6) bekezdésben, valamint a 4. és 14. §-ban rögzített szabályokat a minimális összeg számfejtésekor is alkalmazni kell.

Ig. Ut.: A biztosított minimum összegeket figyelembe kell venni. Az új dolgozónál az első évben amennyiben az töredékév, úgy időarányosan kell elszámolni. A munkába lépés hónapját minden esetben teljes hónapnak kell tekinteni. Fentieket értelemszerűen alkalmazni kell a műszakmunkások miatt csökkentett vetítési alap és a minimum összeg megállapításánál.

NIM. Ut.: Kollektív szerződés előírhatja, hogy az 1976/77. hűségévtől a társadalombiztosítás terhére elszámolt keresetkiegészítést is be kell számítani az éves keresetbe annál a

lékos mértéke (m) és az éves kereset (k) figyelembevételével kell számfejtetni (k. m.:100).

(2) Az éves keresetbe a hűségév során kifizetett és a vállalat bérköltségét terhelő jövedelemtényezőket kell beszámítani: ideértve a szakmunkás-bérben foglalkoztatott szakmunkás tanulónak kifizetett bért is. A vállalat bérköltségét terhelő jövedelemtényezők közül is figyelmen kívül kell hagyni a hűségjutalmat, a bányásznapj jutalmat, az ingyenes és kedvezményes szénjárásdíj bérköltségében elszámolt értékét, továbbá a javító-nevelő munkára kötelezett dolgozónak a büntetés időtartamára eső keresetét.

Járandóságok

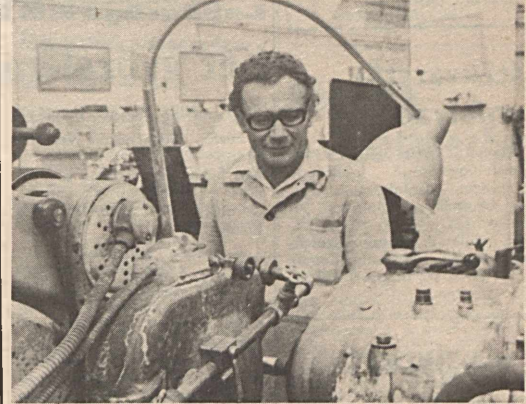
(3) A (2) bekezdés szerint számított összeghez hozzá kell adni a táppénzt, ide értve a szülői szabadság idejére folyósított járandóságot is, továbbá a dolgozó átlagkeresetének állampolgári kötelezettség teljesítése és — kollektív szerződésben rögzített esetekben — iskolán, tanfolyamokon való részvétel miatt kiesett időre járó részét, az 1/1976. (II. 7.) NIM számú rendelet 7. §-a szerinti keresetértéit is ideértve.

(4) A 4. §-ban foglaltakkal összhangban az éves kereset és a külszíni és a föld alatti tevékenység, illetőleg a több csoportba tartozás alapján műszak (idő) arányosan vagy keresetarányosan lehet megbontani. A megbontás módját a vállalat igazgatója szabályozza.

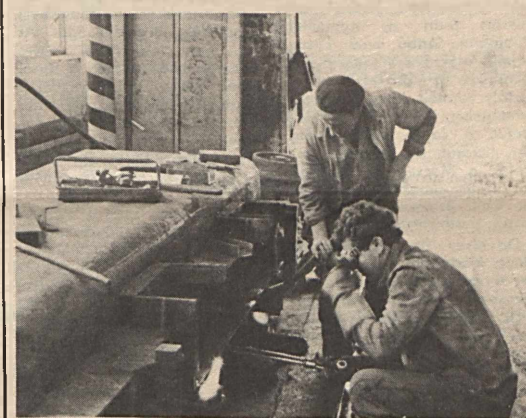
Képek a Központi Gépüzemből

Haász Imre és Behán László lakatosok levegőpadot készítenek

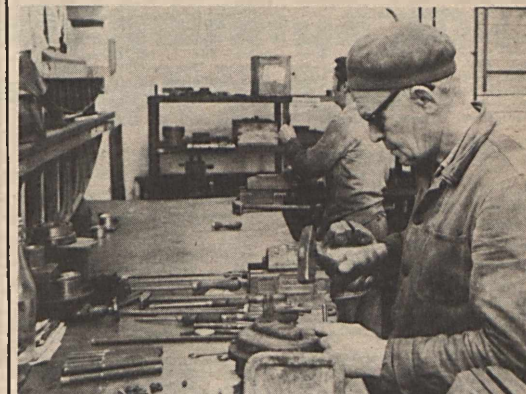
Jakab Sándor sikkösűrűgépen tengelyt készít.

Kontár Sándor és Hégete János csillejavítás közben.

Gungl Gyula KRAZ gépkocsialvázat szerel.

Matuz László kéziemelőt javít. Nemesi Árpád felvételi

Küzdlemben a szilikóziszvesztéssel

Nemzetközi konferencia Pécsett

ANIM Bányászati Szilikózis Bizottsága, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Bizottsága az év szept. 29—okt. 1-e közötti időszakban nemzetközi konferenciát rendez „Szilikóziszvesztés a bányában” címen. A konferencia színhelyéül azért esett Pécse a választás, mert hazánkban a szilikóziszvesztés több mint 80%-ban a Mecsek-vidéki bányákra „korlátozódik” és ennek következtében itt jöttek létre kutató bázisok.

A konferencia tárgyalni fogja a porhárítás módszereit, ill. továbbfejlesztésében elért eredményeket, a szállópor jellemzőinek mérésére és vizsgálatára újabb kialakított

műszereket és módszereket, az epidemiológiai vizsgálatokból lezárt következtetéseket valamint az utóbbi idők orvosegészségügyi kutatásainak eredményeit. A meghirdetett konferencia iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg; a mintegy 80 hazai szakértőn kívül a szocialista országokból 25 és a nyugati országokból 30 kutató jelezte részvételi szándékát. A kiadott program szerint a konferencián összesen 43 előadás hangzik majd el.

A konferencia szervezési munkáiban vállalatunk kutatói is közreműködnek. (A konferencia előkészítése alkalmából közlöljük a mellékelt cikket, amely némely vonatkozásában ismerteti a szilikózis elleni védekezés eredményeit és problémáit).

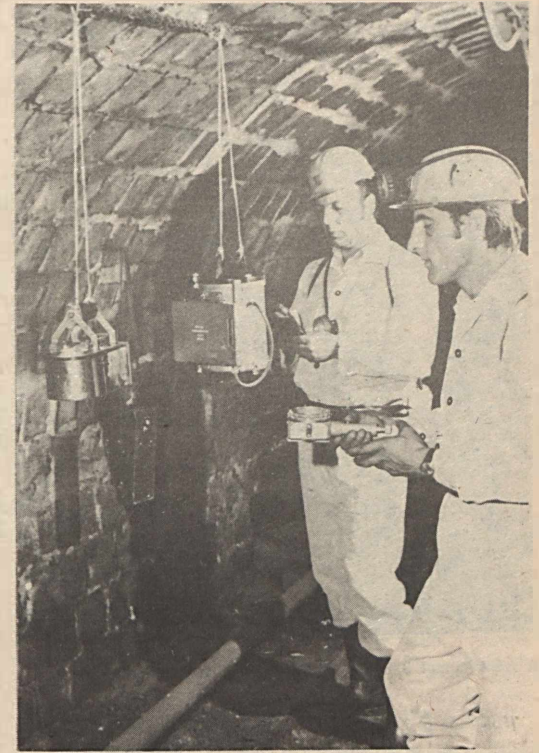
A művelés során megbontásra kerülő rétegek kvarctartalmi adataikból arra lehet következtetni, hogy a szilikóziszvesztés nem néhány munkahely dolgozójának, hanem gyakorlatilag valamennyi föld alatti dolgozó, a külszíni szállítási útvonal dolgozóinak, a szénelőkészítő és külszíni fejtési üzem nagyobb dolgozó kollektívájának egészségügyi problémája, éspedig *mindennapos problémája*. Innen ered, hogy a szilikóziszvesztés, a liász-szénbányászat vonatkozásában, következményeiben is, meghaladja az egyéb bányavesztéket.

Az elmondottak a porhárítás gyakorlati kérdéseivel foglalkozók számára azt jelentik, hogy

— fokozott porprevenációt kell kialakítani és fenntartani a meddőmunkahelyeken;

— gondat kell fordítani a szénés munkahelyekre, a bővítésekhez, a szállításhoz, a fúrás munkához telepítettek porvesztési elleni védelmére;

— a porvesztés mértékét, az alkalmazásban vett porprevenáció hatékonyságát, műszereken kell ellenőrizni, hiszen a 7 µm ekvivalens átmérőnél kisebb részecskék szabad szemmel nem figyelhetők meg, nem vizsgálhatók.

A munkahelyeken és a bányák jellegzetes pontjain a levegő portelhetőségét állandóan méri. Képpünkön: a behúzó levegő koncentrációjának műszeres ellenőrzése.

csökkentésre a műanyagüvelekbe helyezett vízfőtés is. — A rakodás portalanítására előírt a készlet többszöri, kielégítő permetezése.

A szénés elővájókban a porkezdés a javév előtti homlok injektálásával csökkenthető; ezt a lehetőséget azonban viszonylag ritkán használjuk ki. Nehézségek vannak a gurítóhajtásban, ahol a „lógó” szénhomlok többnyire csak elővigyázatossággal injektálható. — A szénés készlet rakodása nedvességgel portalanítható. Ennek nehézségei abból származnak, hogy a készlet vízszintje tulajdonoságú, hidrofób. A szénkészlet hézagterforogatónak vízzel való telítésére, ill. nedvessítésére ún. befecskendő szondát fejlesztünk ki. Ez a szonda a készletlomba dőthető és vele a készlet átlátható.

A fejtekben az injektálás különböző módjai szolgálhatnak portalanításra. A korábbi rövidlyukas injektálást egyre szélesebb körben a hosszulyukú injektálási mód váltja fel. Utóbbi esetében 9—15 m-es lyukakat fúrunk merőlegesan a szénhomlokra és ezeken keresztül nedvesítjük a homlok mögötti szénpillért nagy nyomású injektáló szivattyúkkal. A vízszint szénnek vízfelfogóképessége alkalmas nedvesítőszerek (pl. kóklik) kielégítően, ha a levegő egy-egy m³-ében legalább 10—12 g-nyi vizet porlasztunk szét. Lehetőséget nyújt a por-

ritási lehetőségeink korlátozottak: ennél csak a leengedett vagy a szelvény utántöréséből származó készlet felrakása előtti nedvessítésével mérsékelhető a porkezdés.

A folyamatos szállítóberendezések átadóihegyének permetezésével és a rakott csillék felületének nedvesítésével csökkenthető a fejtési behúzó levegő portelhetősége.

A vágatokban lélepedő porok újra-felkavarása ellen, ill. szállóképtelenné tételére higroszkópos sópályát, elsősorban MgCl₂-pályát szórunk, vagy a vágatfelületet időszakonként lemosjuk.

A porhárító feladatok szakaszeri irányítására és a munkahelyi porviszonyok rendszeres műszeres ellenőrzésére — az üzemi szellőztetési csoportokon belül — porhárító részlegek működnek.

A porcsökkentő eljárások futólagoz felforoltságán azonban meg kell említenünk, hogy azok az idő szerint még nem teljesen átfogó jellegűek, hiszen még léteznek porforrások, amelyek felhasználására vagy még nem rendelkezünk eljárásokkal, vagy az eljárások nem kielégítő hatástokúak. A „fehér fölt” képviselő porforrások közül megemlítjük pl. a fejtési fedőomlasztás és a fejtési fátészén omlasztásának portalanítását, vágatbővítésnél a szelvény utántörésének, fűvözellőztetésű vágathajtásokban a robbantás, a gurítóhajtás, az airbreakers lazítójevesztés, meredek dőlésű telepek fejéseiben a készlet-szállítás és külfeltekben a robbantólyukak fúrásának a portalanítását.

Az eddigi eredmények

A kifejlesztett műszaki porhárító eljárások **lehetőséget nyújtanak** a munkahelyi légtér porszennyezettségének csökkentésére, a bennük rejlő „védelmi képesség” kihasználása az üzemi, ill. a munkahelyi dolgozók feladata. A legtöbb eljárás szerkesztés képezi a technológiai előírásoknak; alkalmazásukat hatóság előírások is kötelezővé teszik.

A munkahelyek levegőjének portelhetését — a bányaháló-

A múlt hagyatéka

A Mecsek vidéki szénbányások között a szilikóziszvesztés első esetét a harmincas évek derekán állapították meg. E ténykedés Lábady-Nusser egykori szabó-csú bányamester nevéhez fűződik. Az ezt követő négy évtizedes időszakban — statisztikai becslésünk szerint — közelítően három és félszer dolgozó esetében mondták ki a szilikózist.

A szilikóziszvesztésre koncentráltabb az ötvenes évek második felében kezdtek figyelni, amikor is az Országos Munkaegészségügyi Intézet a liász-szénbányászati területen nagy létszámot érintő sorozat-tűzvizsztést végzett. Az akkori szűrés adataiból csak egyet kívánunk kiragadni: a pécsi területen a 20—25 szőlőtűz évtel a 20—25 szőlőtűz évtel rendelkező csoportjában — együtt értékelve a meddő- és a szénés munkahelyek dolgozóinak adatait — minden négy poroxportál közül csaknem három volt szilikózisa.

A szilikóziszvesztés bányaművelemben — az évenkénti új esetek számát, valamint az esetek súlyosságát alapul véve — ebben az időszakban, tehát az 50-es évek végén tetőzött.

A szilikóziszvesztés — az érintett egyének tragédiáján kívül — egyéb hátrányos vonzata van: csökkent a munkavégzőképesség, idő előtti nyugdíjazást okozhat, szociális ráfordításokat és többlet orvosságos költségeket támaszt, növeli a munka-

erőgazdálkodás fennálló nehézségeit.

A szilikóziszvesztés elleni védekezés feladata elsősorban — az előzőkből természetesen — társadalomunk morális nézeteiből fakad, kényszerít jogi előírások szabályozzák, szükségességét azonban ökonomiai megfontolások is indokolják.

A szilikóziszvesztés győzhetetlen foglalkozási betegség. Ezért van a szilikóziszvesztés elleni küzdlemben, a porártalom vonzatainak feldolgozásában különös jelentősége, ill. kizárólagos szerepe a prevenciónak, ezen belül is a műszaki megelőzésnek, a porhárító intézkedéseknek.

Az ötvenes években feltárt és megismert súlyos helyzetek hatékony elhárító eljárások kifejlesztését és alkalmazását vételezték.

Az akkori Bányászati és Energiaügyi Minisztérium határozata nyomán létrehozták a Pécsi Szénbányászati Tröszt Kutatási Osztályát szervezeten belül a porvédelmi részleget, amelynek feladatává lett a porhárító eljárások kifejlesztésével kapcsolatos munkákat. Néhány évvel később — szintén minisztériumi határozat nyomán — a BKI-ban megszűntették a témának ottani párhuzamos vitélyt; a kutatói státusokat és cél-műszereket a Kutatási Osztályunk adták át. Így vált a Kutatási Osztály az iparágon belül a téma kutatóbázisává, kizárólagos művelőjévé.

kisebb hétezred mm-nél; ugyanis csak ezeknek a részecskének van esélyük ahhoz, hogy a tüdőalveolusokba hatoljanak, ill. ott is maradjanak.

Számos vizsgálatunk igazolja, hogy a liász formáció meddőrészei, a pala- és homokkőrétegek 28—65%-ban tartalmaznak kvarcot, ugyanakkor szén-telepeink kvarctartalma 3—8%- közötti, tehát annyi, hogy a belőlük képződő por effektív szilikóziszvesztést okozhat.

A porhárítás következményei

A követelményeket rendelkezik, utasítások tartalmazzák. Az alapvető követelményeket az ABEO (Általános Balesetelhárító és Egészségvédő Óvrendszabály) írja elő. Ezek értelmében a meddő munkahelyeken a levegő egy cm³-ében maximálisan 200 porsemme, a szénés munkahelyeken pedig legfeljebb 400 porsemme van megengedve. Ezek az adatok képezik a munkahelyek telepíthetőségének feltételét az egészségesebb dolgozó vonatkozásában.

Meg kell említenünk, hogy a szilikóziszvesztés munkahelyi telepítése szempontjából fokozottabban követelmények érvényesek; így pl. a szilikóziszvesztés 3. járadékfokozatú dolgozókat a nagy kvarctartalmú munka-

helyen, tehát a meddővágathajtási munkahelyeken egyáltalában nem foglalkoztathatók, egyéb munkahelyeken is csak akkor, ha a portelhetőség kisebb, mint 160 sz/cm³. (Ez az intézkedés nyilván a már kialakított betegség további romlását kívánja előzárni.)

Sarkalatos kérdés: vajon a jelenlegi porhárítási technikával teljesíthető-e bányabeli viszonyok között a pormentes, a porhatárkoncentráció értékek? Mielőtt erre a kérdésre felelünk, mindössze felsorolni szeretnénk azokat a főbb portalanító eljárásokat, amelyek az elmúlt időszakban kifejlesztettünk, üzemünkben alkalmazásra találta, vagy alkalmazásba vételük folyamatban van.

Intézkedések

Általánosságban a víz porleköltő képességén, adhézióján alapuló porcsökkentő eljárások váltak üzemi gyakorlattá. A szükséges vizet csőhálózatban juttatjuk a kérdéses munkahelyre. Ez idő szerint 74 km hosszú vízcsőhálózat szolgálja porvédelmi céljainkat.

A meddővágathajtásokban volámikom a robbantólyukak fúrása képezte a legintenzívebb porforrást. Lyukfúrásokról a pormentesítés 20—50-szeresen meghaladó porviszonyok jöttek létre. A lyuktalpnak 4 l/perc vízmennyiséggel való öblítésével

97—99 százalékos portalanítás érhető el. — A közetrobantásnál porhárítás nélkül rendkívüli nagy portelhetőség csúcs keletkezik. Fokozódik a por tudódokosító hatását a robbantás utógázok, elsősorban a nitrózus gázok. A ködörös eljárással a portelhetőség csökkentése, de a nitrózusgázok koncentrációja is jelentősen csökkenthető. A ködörös, ill. ködfüggöny azonban csak akkor „működik” kielégítően, ha a levegő egy-egy m³-ében legalább 10—12 g-nyi vizet porlasztunk szét. Lehetőséget nyújt a por-

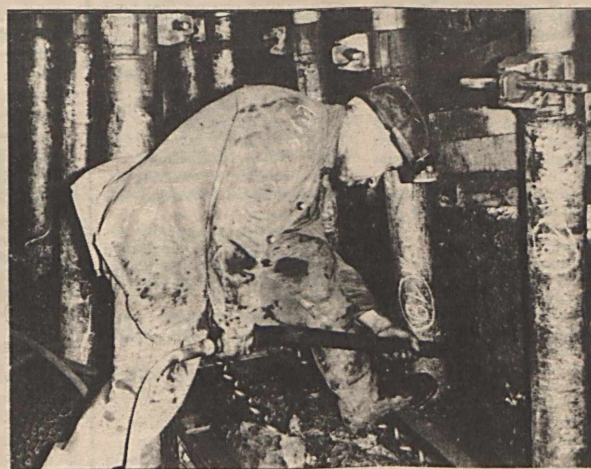
Alapvető feladat

Bár sok intézet több évtizedes kutatja a szilikóziszvesztés okait és a kifejlesztésé befolyásoló tényezőket, mégis e problémakörben még napjainkban is több kérdés ezgyak megválaszolásra vár. Annál azonban bizonyosra vehető, hogy a szilikóziszvesztés kialakulásának alapvető feltétele a szabad kristályos kovassal, gyakorlatilag kvarcot tartalmazó olyan szemszerű szállópor, amelynek részecskéi, méreteik folytán, a belélegzett levegővel a tüdőalveolusokba képesek hatolni és ott vissza is maradnak, tehát a tüdőben pordepozíciót okoznak.

Ebből a megállapításból származtatható a szilikóziszvesztés elhárítására irányuló műszaki prevenció alapvető feladata, ami nem más, mint a veszélyes porrészecskék töménységének, koncentrációjának munkahigiénés szempontból való kielégítő csökkentése.

Egy nemzetközi megállapodás értelmében méretük szerint veszélyesnek tekintik azokat az ásványos részecskéket, amelyek áramlási ekvivalens átmérője kisebb 7 µm-nél, azaz

Fejtésekben a jóvesztést megelőzően a homlok mögötti szénpillért átítják. Képen: az injektáló puskát a lyukba helyezik.

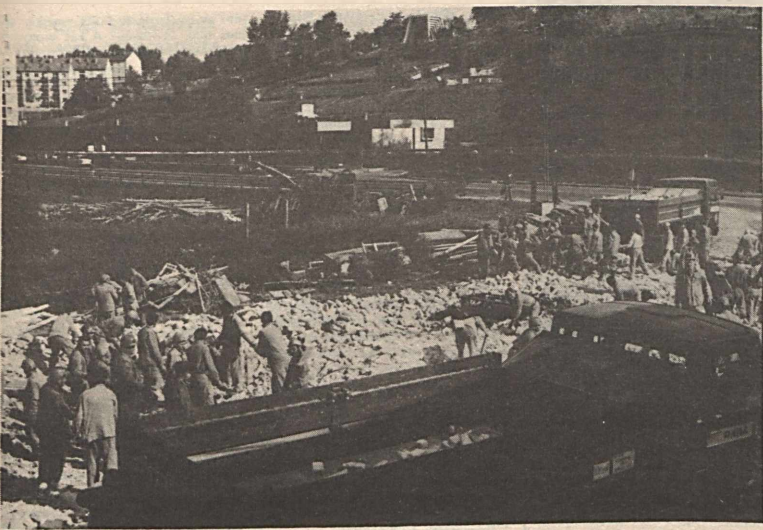
Nagy általánosságban elfogadott az az alapvető tétel, amely szerint

— ugyanazon töménységű és származású belélegeztető részecskékből álló szállóporok közül a nagyobb kvarctartalmú kell veszélyesebbnek tekinteni, ill. — ennek megfordítottja;

— ugyanazon kvarctartalmú és ásványos összetételű szállóporok közül az a veszélyesebb, amelynek töménysége, koncentrációja nagyobb.

Polgári védelmi nagygyakorlat

Az egységek láncot alkotva juttatják a romépület tégláit a teherautókra

Fotó: Schmidt

Nyugdíjas búcsúztató — kismama találkozó

Két kedves találkozóra került sor Pécs-Bányászban augusztus 7-én. Reggel nyolc nyugdíjasban vonuló dolgozót köszöntöttek. Az ünnepi aktuson megjelent Zoboki Béla üzemvezető, Petschnig Károly szb-titkár és Kéki Antal KISZ-bizottsági titkár. Az üzemvezető köszöntötte a most már nyugdíjas dolgozókat, majd Kovács Ferenc 15-nek és Szolga Mihály 3-nak átadta az üzemvezetői dícsérletet. A szakszervezeti bizottság pedig valamennyi bányászt tárgyjalomban részesített.

Alig ért véget a köszöntő és a búcsúztató 9 kismama gyűlekezett kisgyermekével a kultúrteremben. A gyermekgondozási segélyen lévő nődolgozókat köszöntötte Petschnig Károly szb-titkár, majd elbeszélgettek a résztvevőkkel jelenlegi gondjairól, problémáikról.

Kardos Ferenc
tudósító

Mindenki iskolája

A rádió és a televízió kezdeményezése

— Miért mindenki, mikor az általános iskola 7—8. osztály anyagát adja a televízió és a rádió. A rádió irodalomra-történelemre, a televízió a természet-tudomány tárgyra koncentrálna.

— Mert a műsor az irodalom, történelem, fizika, biológia, kémia olyan alapismereteket „adja elő”, ismétli, amely minden tanulónak és minden művelődni vágyónak hasznos.

— Miért iskola, ha vizsgálni nem lehet a televízió és a rádió sugárzó tanfolyam anyagából?

— Ha valaki a Mindenki iskolája mellett a tankönyveket is szorgalmasan forgatja, nyugodtan jelentkezhet osztályozó vizsgára. Reméljük, hogy a sikeres vállalkozók száma növekedni fog a hallgatók körében.

— Be lehet-e iratkozni a „Mindenki iskolájába”?

— A dolgozók általános iskolájába lehet beiratkozni.

Hasonló kérdések-feleletek hangzottak el azokon a tájérkezéseken, amelyeken a Rádió és a Televízió újabb köznevelési és oktatási műsorrendszerét ismertették a felnőttekkel. A műsorok megvalósítását egyrészt egyeztetni kell a tantervvel, másrészt a tanfolyamok megvalósítását a tantervvel. Ugyanakkor, hogy a tanfolyamok sugárzott körülményei 50 műhasznos anyagot ki, illusztrálja a tanulókat.

A tanfolyamok anyagát többféle módon megszerelhetjük. Egyrészt minden adást többször sugárzunk. A televízió háromszor, a rádió kétszer (a Petőfi, illetve a 3. műsorban). A rádió műsorait hangszalagon is megvásárolhatjuk szeptembertől a Tanért üzleteiben. Ezen kívül a Minerva gondozásában nyomtatásban is megjelenik az adások szövegeinek lényege, Olvasókönyv formájában.

Ennek az új oktatási formának a kiépítése és működtetése — sok más eszköz mellett — a termelés és az oktatás-köznevelés sokszor fájó ellentmondásait hivatott enyhíteni. Természetesen a jövőben. Hogy ez a jövő milyen messze van, egyelőre nem meghatározható. De a Rádió és Televízió ezzel a vállalkozással szakmailag alkalmasra tette önmagát arra, hogy a magyarországi távoktatási rendszernek részvevője legyen. Részvevője egy olyan komplex szolgáltatási rendszernek, amely magában foglalja a pedagógusok szociális, felkészítő és vizsgáztató munkáját építve, úgy, mint a tananyagokat hordozó könyvek, hangszalagok, filmek együttesét.

Ebből az ígéretes jövőből mi realizálható a következő tanévben?

1976. szeptemberétől decemberig a 7. osztály

anyagát, 1977. februártól május végéig a 8. osztály anyagát adja a televízió és a rádió. A rádió irodalomra-történelemre, a televízió a természet-tudomány tárgyra koncentrálna. Szakmai sorozatunkban arra törekszünk, hogy a közönség kérdéseire adott közönségi válaszokat újra feltegyük és megválaszoljuk. Hogy tudottunk vélt összefüggéseket ismét megvilágítani, ezzel is elősegítve a tananyag minél alaposabb megértését, el-sajátítását. Műsoridőre átszámítva ezt a törekvésünket: ez az év folyamán csak a rádióban 30-szor 30 perces irodalmi, 30-szor 30 perces történelmi adást és 15-ször 30 perces konzultációt jelent. Ugyanis a szakanyagot kívül a rádió és a televízió kísérő-műsorokat is készít. Konzultáció címmel kéthetente, szombat délelőtt a Kossuth-programon. Ebben a félórán a tanulók számára szeretnénk olyan tanácsot, információt, feladatot adni, amely elősegíti az ismeretek megszerzését és a sikeres vizsgát. A Mindenki iskolájának irodalmi programja nem nélkülözi a művek bemutatását sem. A művek megszólaltatását egyrészt egyeztetni kell a tantervvel, másrészt a tanfolyamok megvalósítását a tantervvel. Ugyanakkor, hogy a tanfolyamok sugárzott körülményei 50 műhasznos anyagot ki, illusztrálja a tanulókat.

A tanfolyamok anyagát többféle módon megszerelhetjük. Egyrészt minden adást többször sugárzunk. A televízió háromszor, a rádió kétszer (a Petőfi, illetve a 3. műsorban). A rádió műsorait hangszalagon is megvásárolhatjuk szeptembertől a Tanért üzleteiben. Ezen kívül a Minerva gondozásában nyomtatásban is megjelenik az adások szövegeinek lényege, Olvasókönyv formájában.

Ennek az új oktatási formának a kiépítése és működtetése — sok más eszköz mellett — a termelés és az oktatás-köznevelés sokszor fájó ellentmondásait hivatott enyhíteni. Természetesen a jövőben. Hogy ez a jövő milyen messze van, egyelőre nem meghatározható. De a Rádió és Televízió ezzel a vállalkozással szakmailag alkalmasra tette önmagát arra, hogy a magyarországi távoktatási rendszernek részvevője legyen. Részvevője egy olyan komplex szolgáltatási rendszernek, amely magában foglalja a pedagógusok szociális, felkészítő és vizsgáztató munkáját építve, úgy, mint a tananyagokat hordozó könyvek, hangszalagok, filmek együttesét.

Ebből az ígéretes jövőből mi realizálható a következő tanévben?

1976. szeptemberétől decemberig a 7. osztály

Huszár Tiborné
(Rádió és Televízió újság)

Negyedszázados jubileum

Negyedszázaddal ezelőtt, amikor Komló városú alakult, s ezzel együtt dinamikus fejlődésnek indult a lakásépítés, az akkori Komló Szénbányászati Tröszt kebelén belül új üzem alakult: a Karbantartó Üzem.

Akkor ugyan nem így hívták, hanem Komló Karbantartó Vállalat, hivatalosan azonban mégis ez a jogelődje a Komló Építőiparban is jelentős helyet elfoglaló gazdasági egységnek. Az üzem a Komló Bányavidéki Építési Nemzeti Vállalat egyik részlegéből, továbbá a Komló Bányaeépítő Tröszt bányakarbantartó csoportjából jött létre. 1954-ben hozzácsatolták a Komló Szénbányászati Tröszt Elszállítási Vállalatát. 1955-ben a Gépkocsi Üzemet. Rendeltetések akkor és most is a sürgős építkezések elvégzése, valamint a bányaeépítések és lakóházak karbantartása.

Az alapítás évében 131 munkavállalója volt az üzemnek. Ezek rendszerint nem szakemberek, hanem olyan dolgozók voltak, akik föld alatti munkára egészségi okokból már nem voltak alkalmasak. A megolalkulás

● Amire a legbüszkébbek

● Jó munkahelyi szervezéssel

után azonban már rohamosan nőtt a szakemberállomány, s ma már a törzsgárda jelentős része szakemberekből áll. A kezdeti munkájuk nem volt sem értékben, sem munkában túl jelentős: kisebb tatarozásokat, épületek elkészítését végezték. 1951-ben a termelési érték 1,7 millió forint volt, 1971-ben már 32 millió forint értékben termeltek. Ez az összeg ma már meghaladja az 50 millió forintot. Igaz — az akkori gépesítettséget a mostanival nem lehet egy fedél alatt említeni, hiszen 1951-ben még a hagyományos szerszámokból sem volt megfelelő mennyiség, 1976-ban már több millió forint értékű géppark segíti az építkezéseket a munkát, 1971-ig több mint 1400 lakást üjtöttek fel, 420 lakást építettek, elkészítették a vállalat alsó-bélatelepi üdülőjét, elvégezték a Komló Szén-előkészítő Üzem teljes rekonstrukcióját — hogy csak a nagyobb munkákat említsük. A következő években is hasonlóan dolgoztak, nagyon sok szemre is mutatós építményt adtak át rendeltetésének. Ilyen például a vízmű telepek el-

készítése, a szilvási lakóházak felépítése, a Pécsi Jogtudományi Egyetem emelétréépítése, a Pécs 60 férőhelyes gyermek és ifjúságvédő intézet teljes felépítése, a komló PATYOLAT, VILLGEP-szerviz elkészítése, valamint az EPPU-telep teljes kialakítása. Mindezek a külső szerveknek készített építkezések, az üzem termelési kapacitásának több mint felét azonban a vállalat belső építkezéseik kötik le. Szegő Géza az üzem főmérnöke a legbüszkébb a pécsi gyermek és ifjúságvédő intézettel, valamint a Komló kőkönyösi városrészen épült lakóházakra.

Ebben az évben az üzem a jubileumnak megfelelően dolgozik. Még ugyan nem lehet számvetést készíteni egész évi tevékenységükről, annyit azonban már meg lehet állapítani: év végén nem fognak szegényezni. Félév tükrében fontos célnak tartották — ezt a cselekvési programban is rögzítették — a szilvási városrészen épülő 60 bányászlakás felépítését. A szocialista brigádok vállalták, hogy ennek határidejét (december 31.) augusztus 31-re hozzák előbbre. Augusztus elején a munkálatok már úgy állnak, hogy ezt az ütemet tartani tudják. Ugyanezt mondhatják el a Pécsen, a Zsádon utcában épülő óvodáról is, ott csaknem fél évvel hozták előbbre az átadást — a környéken lakó szülők nem kis öröme. Mindez azt bizonyítja: az üzemben jól oldották meg a munkahelyi szervezést, ami annál is dicséretesebb, mert jelenleg csaknem félszáz munkahelyen dolgoznak. Problémájuk is innen származik: kevés a betanított munkás, s ami van, azt a nagyobb építkezésekre irányították. Az üzem kollektívájában ezen felül — és terven felül is — vállalta, hogy a város 25. éves jubileumára, társadalmi munkát szimbolizáló emlékművet a bányásznap tiszteletére megépíti.

S hogy mit hoz a jövő? A Karbantartó Üzemnek az elkövetkező ötéves tervben a lakásépítés meggyorsításában kell segítenie. Az ütemezés szerint 1976—1979-ig 316 lakást kell felépíteniük. Ez a nagymértékű munka a kapacitás felét lekötöti, úgyhogy az elkövetkező években csak a legzűszkesebb sajtóterületek beruházásokat végzik csak el.

B. G.

Szabó Lajos
tudósító

A mágocsiak dicsérete

Tőkés piaci rekord a Carbonnál

A Carbon Kőnyűipari Vállalat konfekciós kollektívája 1968. óta végez bér-munkát a holland KLM cégnek. Ez a jó kapcsolat szinte hónapról hónapra alakult ki a két vállalat között.

Az első időszakban bizony akadatok még szállítási, termelési és kisebb minőségi kifogások, de az idő múltával ezek kifortak magukat. Elmondhatjuk, hogy majd minden negyedévben egyszer megjelent a vállalatnál a KLM cég igazgatója, dr. van Oudenhoven és mélyítette a mind jobb együttműködést — műszaki segítséget adva.

Körülbelül az elmúlt 3—4 év időszaka az, amikor sem minőségi, sem szállítási

tási kifogás nem érkezett a holland cégtől, csak elismerő telexek, telefonok bizonyították a jó munkát.

Sokszor írunk már arról, hogy a Carbon akár szocialista, akár tőkés piacra rekord szállítást végzett. Most viszont ki kell emelni az augusztus 12-i export szállítást. 34 520 nadrágegységnyi terméket vitt el az a pótkocsi kamion, amely szintén eny nyi termékre hozott is alapanyagot a vállalatnak. A szállításra 21632 dollár.

Dr. Sándor György kereskedelmi osztályvezető elmondta, hogy a holland partner Európában, s így Magyarországon is csak egyetlen vállalattal dol-

goztat bér-munkát, s ez a komló Carbon Kőnyűipari Vállalat.

A fentiek értékét növeli, hogy a mágocsi kisüzem üzembehelyezése óta szinte teljes egészében a KLM cégnek dolgozik. Hogyha rekord szállításról beszélhetünk, akkor ez az volt és dicséri a mágocsi üzem kollektívájának munkáját, dicséri azokat a dolgozókat, akik kézzel munkájukkal hozzájárultak ehhez a teljesítményhez, valamint a HUNGAROTEX Kútkereskedelmi Vállalat és a Carbon Vállalat évek során kialakult jó kapcsolatát.

Bányászati hűségjutalom

Képek Kossuth-bányáról

A MECSEKI SZÉNBANYÁK 1976—1980. ÉVI KOLLEKTIV SZERZŐDÉSÉNEK 5. SZÁMÚ MELLÉKLETE

(Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy a melléklet első részét lapunk múlt heti számában közöltük.)

NIM. Ut.: 10. § (1) A számfeljegyzés és kifizetésre kerülő hűségjutalom név szerinti bontásban minden évben a kifizetés előtt legalább két héttel, a dolgozók számára jól hozzáférhető helyen, ki kell függeszteni és lehetővé kell tenni az esetleges kifogások rendezését. (2) A kifüggesztett jegyzéken fel kell tüntetni azokat a hónapokat, amelyekben a dolgozó igazolatlanul hiányzott.

11. § (1) Igazolatlan hiányzásnak kell tekinteni a dolgozó minden olyan — törvényes munkanapra vagy a munkarendje szerinti munkanapra eső — távollamaradást, amelyre előzetesen nem kapott engedélyt (fizetett szabadság, fizetett és fizetésnélküli távollét), vagy amely napra a távollamaradás okát (betegség, berendelés, idézés, haláleset stb.) utólagosan nem tudta igazolni. (2) Mindaddig, amíg a dolgozó rendelkezik fizetett szabadsággal, de távollamaradás előtt nem kért fizetett szabadságot, kérésére — a hűség év során legfeljebb 6 munkanapra — fizetett szabadságot lehet bejegyezni, feltéve, hogy az nem ütközik a Munka Törvénykönyve végrehajtási rendelkezésének (MT. V. /56. § 3) bekezdésében, illetőleg a 6/1976. (X. 8.) MűM számú rendelet 15. §-ában foglalt előírásokkal. Előzetesen be nem jelentett távollétet utólagosan igazoltnak tekinteni — a hivatalos igazoláson túlmenően — csak ilyen módon szabad. Igazolást utólagosan legfeljebb a hiányzás követő tizenöt napon belül fogadható el.

12. § A hűségjutalom számfeljegyzésével kapcsolatos, illetőleg az ehhez szükséges adatok nyilvántartására vonatkozó előírásokat, ennek az utasításnak a rendelkezéseit figyelembe véve, az egész vállalatnál egységesen, a vállalat igazgatója szabályozza.

Ig. Ut.: A hűségjutalom számfeljegyzésének alapszabályai az egyéni keresetgyűjtő lap. A hűségjutalom jogosságát és mértékét a munkakönyvekben kell megállapítani. A hűségjutalom százalékos mértékét az egyéni keresetgyűjtő lap megfelelő rovatába kell feltüntetni.

NIM. Ut.: 13. § (1) A hűségjutalom — a 14. §-ban foglalt kivétellel — a bányásznap alkalmával, a bányásznapon vagy az azt megelőző bérfizetési napon, illetőleg ezek közötti időszakban kell kifizetni. (2) Ha a dolgozó a hűségjutalom kifizetésékor már nincs a vállalat állományában, a hűségjutalmat kifizetni nem szabad.

14. § (1) A hűség évben belül állományból töröltek dolgozók közül évközben csak azoknak lehet hűségjutalmat számfeljegyezni és kifizetni, akiknél a töröltés a következők okozták: a) áthelyezés az 1. § (1) bekezdésben rögzített vállalatok között, b) hűségjutalom nem folyósító bányászati vállalathoz történő áthelyezés, c) hűségjutalom nem folyósító bármely vállalathoz (szervhez) történő áthelyezés, ha azt nem a dolgozó kezdeményezte, d) a vállalat felmondása, ha az valamely üzem, üzemszék stb. megszünetése vagy átstrukturálása, illetve más egyéb létszámcsökkentés intézkedés következtében történt, e) a dolgozó felmondása, feltéve, hogy az a 10/1969. (NIM. E. 20.) NIM-MűM számú utasítás alkalmazása során történt, f) nyugdíjazás és elhalálozás, g) iskolai tanulmányok megkezdése miatt munkaviszony megszünetése.

(2) Az (1) bekezdésben érintett dolgozónak (hozzátartozójának) a ledolgozott időre járó hűségjutalmat a munkaviszony megszünetésekor, illetőleg az áthelyezésekor kell kifizetni.

15. § (1) A hűségjutalom számfeljegyzett összegét bérköltség-

ként kell elszámolni annál a vállalatnál, ahol azt kifizették. A hűségjutalom összegét — a KSH iparstatisztikai előírásaival összhangban — a pátlékok között kell elszámolni és nyilvántartani. (2) A hűségjutalom számfeljegyzett összegét ugyanazok a közterhek terhelik, amelyek a munkabér alapján kifizetendők. A közterhek mértékére és befizetésére a mindenkor érvényes rendeleteket kell alkalmazni.

16. § Amikor a jogszabály hűségjutalomt említi, az 1–15. § rendelkezései szerint folyósított hűségjutalomt kell érteni.

17. § A vállalat igazgatója köteles gondoskodni arról, hogy a dolgozók a hűségjutalomra vonatkozó rendelkezéseket megismerjék. A vállalati hatáskörben szabályozandó előírásokat ezzel az utasítással együtt a kollektív szerződés mellékleteként kell kiadni.

Ig. Ut.: Az üzemek vezetői kötelesek gondoskodni arról, hogy a dolgozók a hűségjutalomra vonatkozó rendelkezéseket megismerhessék.

NIM. Ut.: 18. § (1) A hűségjutalommal kapcsolatos vitákat elintézésére a Munka Törvénykönyvének a munkaiugyi viták eldöntésére vonatkozó része és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok rendelkezései az irányadók. (2) Munkaiugyi vita esetén az utasításban nem szabályozott kérdésben a Nehézipari Minisztérium Vállalatfelügyeleti Főosztálya vezetőjének vállalati hatáskörben szabályozott kérdéseiben pedig a vállalat igazgatójának véleményét a döntés előtt meg kell hallgatni. (3) A hűségjutalommal kapcsolatos viták során a munkaiugyi vitákra vonatkozó elvű. 6/si szabályokat kell alkalmazni.

19. § (1) Az utasítás rendelkezéseivel összefüggő elvi előírások kiadására a Nehézipari Minisztérium Vállalatfelügyeleti Főosztálya jogosult. (2) Jogszabályban nem rendezett, egy-egy személyt érintő, egyedi esetek elbírálására a vállalat igazgatójának hatáskörébe tartozik.

20. § A hűségjutalommal kapcsolatos adatszolgáltatási rendszerre a Nehézipari Minisztérium Vállalatfelügyeleti Főosztálynak előírásai az irányadók.

21. § (1) Azoknál, akik 1975. december 31-ig nem voltak jogosultak hűségjutalomra, az Utasítás 8. § (7) bekezdését és 11. §-át az 1975/76. hűség évre csak akkor kell alkalmazni, ha a vállalat igazgatója az illetékes szakszervezeti szervekkel egyetértésben így rendelkezik, a hűségévek számát azonban az Utasítás 5. § (3) bekezdés rendelkezése szerint kell meghatározni. Azok a dolgozók, akik 1976. január 1. előtt is jo-

gosultak voltak hűségjutalomra, vagy 1976-ban új dolgozóként olyan munkakörbe kerültek, amelyben 1976. január 1. előtt még jogosultak lettek volna, az 1975/76. hűség évre akkor sem zárhatók ki a jogosultak köréből, ha az utasítás módosított 2. §-a alapján további jogosultságuk kizárt.

Ig. Ut.: Azok a kisegítő, nem ipari állományú dolgozók, akik 1975. december 31-e után kerültek munkás állományba, az 1975/76. teljes évben jogosultak hűségjutalomra. A hűségjutalom számfeljegyzésekor a 8. § (7) bekezdést és a 11. § előírásait alkalmazni kell.

NIM. Ut.: (2) Ott, ahol a hűségjutalom nem jogosult dolgozóknak korábban bányásznapit jutalmat fizettek és ezt nem a bérköltség terhére számolták el, a módosított szabályok alapján járó hűségjutalmat 1976-ban is a részesei alap terhére lehet elszámolni, de ez esetben jutalomnak kell minősíteni. (3) Az utasítás 2. § (1) bekezdés c) pontja és (6) bekezdés 3. § (5) bekezdése, 8. § (6)—(7) bekezdése, 10. § (2) bekezdése, 11. §, 14. § (1) bekezdése a) és e) pontja rendelkezéseit csak 1975. augusztus 1-től, vagyis az 1975/76. hűség évre vonatkozóan lehet alkalmazni. (4) Az utasítás hatálybalépésével egyidejűleg a 22/1968. (NIM. E. 26.) NIM. sz. utasítással, valamint a 24/1971. (NIM. E. 25.) NIM. számú utasítással kiegészített, illetve módosított 22/1968./NIM. számú utasítás hatályát veszti.

Ig. Ut.: Jelen utasítás 1976. augusztus 1-én lépett érvénybe. Rendelkezéseit azonban az 1975/76. hűség év egészére alkalmazni kell. A módosítások esetleges birkhatalmával a vállalatok 1976. évi bázis bérszínvonalát (bértömeget) nem módosítható. (2) Annak, aki az utasítás hatálybalépése előtt vállalatától eltávolított és előtte nem volt hűségjutalomra jogosult, a jogosultságát utólagosan (vizsgámenetileg) megállapítani nem szabad.

Melléklet a 24/1975. (NIM. E. 23.) NIM. számú utasításhoz.
A hűségjutalom mértékének megállapítása.
1. A hűségjutalom mértékének kulcsszámai a következők:

Hűségjutalomra jogosultak csoportosítása	hűségjutalom			hűségjutalom minimum összege Ft/16/év
	I. szakaszban	II. szakaszban	III. szakaszban	
A-csoport	13,0	16,0	19,5	5000
B-csoport	10,0	12,0	14,0	3500
C-csoport	5,5	11,0	16,5	2500
D-csoport	3,2	6,4	11,0	1500
E-csoport	2,1	4,2	8,5	1000

2. A szakaszokba sorolás a következők alapján: a) teljes hűségévek száma: egy, illetve kettő, a dolgozó az I. szakaszba tartozik, három, négy, vagy öt, a dolgozó a II. szakaszba tartozik, hat, vagy ennél több a dolgozó a III. szakaszba tartozik.

3. A dolgozók csoport besorolása a következők:

„A” csoportba tartozik: a föld alatti bányász darabbéres (szakmányos) dolgozó, ideértve az 1/1976. (II. 7.) NIM számú rendeletben érintett járárt is, a kollektív szerződésben rögzített állandó föld alatti beosztású termelési-irányító, a rokkantváltó, a bányamentés (a bányamentés és az ezzel összefüggő valamennyi tevékenység idejére kifizetett kereset alapján).

Koll. szerz.: „A” csoportba tartoznak az alább felsorolt állandó föld alatti beosztású termelési-irányító: bányamester, fődiszpécser, körletvezető (műszakvezető főaknász), főművezető, aknász I. és II., bányamérő (üzemi) I. és II., diszpécser I. és

II., tégl- és pormérő I. és II., művezető I. és II., szelvényező geológus I. és II., biztonságtechnikai aknász I. és II., robbantómester, felvigyázó, szellőztetési vezető, gázkötés elhárítási vezető, robbantásvezető.
NIM. Ut.: „B” csoportba tartozik: a többi föld alatti fizikai dolgozó, ideértve a külszíni fizikai időszakos (eseti) föld alatti tevékenységét is, továbbá a föld alatti bányamunkára alkalmatlanná vált, s emiatt külszíre telepített dolgozó.

„C” csoportba tartozik: a külfejtések bányászdarabbéres, illetőleg produktív dolgozója, a magasabb vezető állású dolgozó, a vállalat és bányász (termelő) üzemi vezetőbeosztású dolgozója, továbbá az a termelési-irányító és ügyintéző, akinek munkakörét a kollektív szerződés ebbe a csoportba sorolja és a „D” csoportba tartozó föld alatti tevékenysége.

Koll. szerz.: Külfejtés bányászdarabbéres dolgozó: fűrészek, robbantók, kotrógép kezelők és

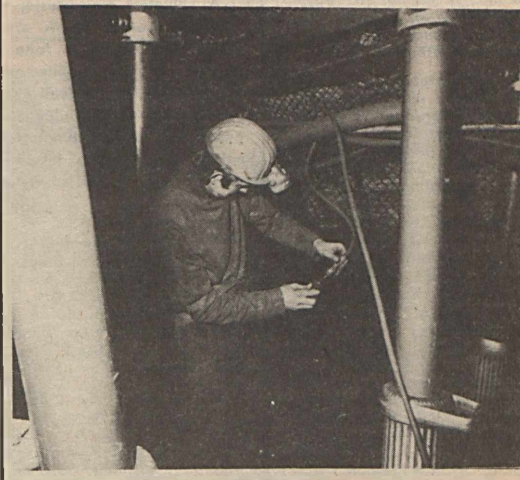
Beck Ferenc villanymozdony javítása közben

Lyukszelelés nagynomáshú, süritett levegős jóvesztéshez.

Jóvesztőkábel csatlakoztatása a jóvesztőpuskához

Kábelcserélés a fejtés megkezdése előtt. Schmidt Zoltán felvételei

Augusztus 29. A szovjet bányászok napja

A Szovjetunió energiaegyenlegében változatlanul a szén az ipar kenyere. Kitermelése állandóan növekszik és csupán az 1971-1975 közötti ötéves tervben 641 milliárd 701 millió tonnára emelkedett.

Új bányák, aknák segítik a széntermelés növelését, emellett azonban nagy szerepe van az ágazat technikai rekonstrukciónak, a bányászok alapvetően javuló munkakörülményeinek és a támogatást ítélt szocialista munkaversenynek. A szénbányászati minisztérium és az ágazati szakszervezet mind-ezeknek a kérdéseknek nagy figyelmet szentel.

Jelenleg az egész széntermelés mintegy 85 százalékat korszerű gépekkel bányásszák, a 60 százalékat pedig teljesen gépesített üzemegységek adják.

Sok bánya mutat példát a gépek jó kihasználásában, mindenek előtt az úgynevezett ezres brigádok és csapatok, amelyek 24 óra alatt több mint ezer tonna szénnek küldenek a felszínre, Gennagyij Szmirnov, Vlagyimir Murzenko, Mihail Csih és társaik brigádjai pedig már három esztendője évente több mint egy-egy millió tonna szént bányássznak. Ma már több mint 500 ilyen „ezres” brigád van és ezek adják az egész széntermelés egyharmadát.

A SZKP XXV. kongresszusának napjaiban, idén márciusban a legjobb 66 bányászbrigád szocialista munkaverseny-szerződésben vállalta, hogy az ötéves terv első esztendőjében legalább 500 ezer tonna szén és olajjalát termelnek ki, három brigád pedig legalább egy-egy millió tonnával. Példájukat sok bányáskollektíva követi.

A Szakszervezet Központi Vezetősége és a Szénbányászati minisztérium a legjobb bányavállalatoknál munkamódszer átadó iskolákat szervezett, hogy elterjessze a módszereiket. Az ágazat kiváló kollektívainak eredményeiről rendszeresen tájékoztot a szakszervezetek lapja, a Trud, részletesen ismertelve a változások teljesítését.

Az „ezres” bányáskollektívák kezdeményezését nemcsak a Szovjetunióban ismerik, érdeklődnek iránta a testvéri szocialista országok, köztük Magyarország bányászai is. Szakszervezeti és munkás-küldöttségek látogatnak Magyarországról például a Dognyarszról például a Kuznyeck-medencebe, hogy megismerjék az ottani szakmások munkaszervezését, a gépek jobb kihasználásának módját. Egyszerűsíti a dolgot, hogy a tati széntmedencében és egy sor más magyar bányában ugyan-úgy szovjet gépek dolgoznak. A két ország bányász szakszervezete sokat tesz azért, hogy előmozdítsa a tapasztalatszerést és a jó munkaszervezési módok elterjesztését.

A szovjet szénbányászaton sem oldották még meg természetesen minden problémát. A tudományos-technikai forradalom mind újabb és újabb követelményeket támaszt. A szükséges sebességet például ma már sokszor nem érik el a bányagépek, pedig a tervidőszak végéig, 1980-ig a XXV. pártkongresszus határozata szerint 790-810 millió tonnára kell növelni a széntermelést. Ezért az állam a bányák hálozatát bővíti egyidejűleg háromszor annyit fordít a legkorszerűbb, a korábbiaknál termelékenyebb vágathajtó és jövesztő gépekre, mint az előző öt évben. A szakszervezet vezetősége nagy figyelmet szentel a bányagépgyártásnak is, hi-

szén a szakszervezet jóváhagyása nélkül egyetlen új aknában sem lehet megkezdeni a termelést és nem lehet új gépeket beállítani.

Tudjuk, hogy a népgazdaságban föld alatti jellegű fogva továbbra is az egyik legnehezebb munka marad a bányászat. A mind mélyebbre nyúló bányákban növekszik a hőmérséklet, a nyomás és fokozódik a gázkitörés veszélye. A bányászoknak meg kell küzdeniük a nagyobb porártalommal, előre kell észlelni és elhárítani a gázkitöréseket, a váratlan omlásokat és így tovább. Mindezt számításba véve a szakszervezet és helyi szervezeteinek műszaki ellenőrző csoportjai megkövetelik, hogy az igazgatóság hatékonyan használja fel a munkakörülmények javítására és különösen a biztonságtechnikára előírányzott összegeket.

Az elmúlt tervidőszakban több mint félmilliárd rubelt fordítottak erre a célra és az ágazat dolgozóit kiszolgáló kórházak, rendelőintézetek, szanatóriumok és más objektumok építésére. Csaknem 250 bányában újították fel a szellőzőberendezéseket és üzembe helyezték egy sor olyan berendezést, amelyek megakadályozták a porképződést. A kibányászott szén egyharmadát ma már a sokkal veszélytelenebb külszíni fejtésekből nyerik.

A bányákban nagyon sokat tettek a nehéz fizikai munka megszüntetésére. A gépesítés és az automatizálás révén az elmúlt öt évben 120 ezer bányász került könnyebb munkára a bányákban, vagy új szakma elsajátításával más munkahelyre.

A Bányabiztonsággal és bányász egészségüggyel foglalkozó nemzetközi bányász szakszervezeti konferencián joggal állapították meg, hogy a Szovjetunióban az elmúlt 15 év alatt az üzemi balesetek száma másfélszeresével csökkent és teljesen megszűnt egy sor szakmai betegség is.

A szovjet szénbányászok nagy kedvezményeket élveznek. A magasabb besorolás révén a bányások havi átlagkeresete 28 százalékkal emelkedett és csaknem kétszerese lett az országos átlagnak. A föld alatti munkahelyeken rövidített munkaidőben dolgoznak, fizetett szabadságuk 26-39 munkanap és a nyugdíjkorhatár 10 évvel alacsonyabb, mint más dolgozóknál.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága és a kormány 1976 elején határozatot hozott a szén- és olajpalabányászoknak és a bányáépítőknek nyújtott további kedvezményekről. A határozat arról intézkedik, hogy a különösen nehéz munkakörülmények között dolgozóknak számára bevezetik a 30 órás, a világon a legrövidebb munkahetet, kereseti besorolásukat pedig 10 százalékkal emelik. A föld alatti munkahelyeken eltöltött időtől függően 17-33 százalékkal növelik a nyugdíj jog legmagasabb összegét, több hásegjutalmat adnak. Azok a fiatalok, akik leszereltek a tényleges katonai szolgálat után, vagy szakmunkásképző intézetből a bányákban vállalnak állandó munkát, ezer rubeles letelepedési segélyt adnak és így tovább.

Az újabb kedvezmények mintegy 520 ezer embert, vagyis a föld alatt dolgozó bányászok 89 százalékat érintik.

Vlagyimir Arhipov, a Szénbányák szakszervezetének elnöke

Az MSZMP Mecseki Szénbányák és Komló város Bizottságainak hetilapja

XIV. ÉVFOLYAM, 31. SZÁM ÁRA: 40 FILLER KEDD, 1976. AUGUSZTUS 24.

Bányásznap, '76

A HAGYOMÁNYOKNAK MEGFELELŐEN az idén is színpompás műsort állítottak össze az idei bányásznap megünneplésére. A mostani ünnep kettős, egyrészt köszöntik a nehéz fizikai munkát végző bányászokat, valamint ünneplik a 25. évfordulóját elért szocialista bányászvárost: Komlót. Kétségtelen, ez meghatározza az ünnepségek milyenségét és színvonalát is. Az események súlypontja 1976-ban áttevődött Komlóra, a központi ünnepség is ott lesz megtartva.

- Kiemelt ünnepség Komlón
- Átadják a Zalka Máté Művelődési Házat
- Nyugdíjasok kitüntetésé
- Légiparádé Sikondán
- Színvonalas kultúrmműsor

Az ünnepségsorozat már szeptember 2-án megkezdődött. Ekkor adják át ugyanis a szabcsabányiak régóta várt kulturális létesítményét: a felújított Zalka Máté Művelődési Házat. Erre a napra még két létesítmény átadását tervezik: a pécsi Zsdanov úti 150 személyes óvodát, valamint a komlói 60 OTP lakást. Mindkettőt a Karbantartó Üzem kollektívája készített, s mindkettőt jóval a határidő előtt csinálták meg. Szeptember 3-án kezdődnek az üzemi ünnepségek. Röpgyűléseken, összejöveteleken emlékeznek meg a 26. bányásznap jelentőségéről, kitüntettek, jutalmazások átadására kerül sor. A külföldi testvérvállalatokról is érkeznek erre az alkalomra delegációk: itt lesz a Cservonagrádi Szénkombinát, a Lengyel Miechowicei Bányaművek, valamint az NDK Martin Hoop Művek küldöttsége.

UGYANEZEN A NAPON a Mecseki Szénbányák igazgatóságán kitüntetések átadására is sor kerül. 23 miniszteri kitüntetést, 68 igazgatói dicséretet, 25 bányászot pedig, akik 1143 munkatársunkat képviselik, a szolgálati érdeméremet. Nyugdíjasokat is jutalmaznak — szintén a hagyományoknak megfelelően: 26 idős ember kap igazgatói dicséretet.

Szeptember 4-én este nyolc órákor kerül sor a cseretetői emlékműnél az ünnepségre. Az esemény bevezető szavazlatot

Keres Emil mondja el, majd ünnepi beszédre kerül sor, amit színpompás tűzijáték követ. 5-én Pécssett délelőtt a Szechenyi téren Czente Gyula, a városi tanács elnöke köszönti a bányászokat, majd ünnepélyes keretek között megnyitja a Bányász Kulturális Heteket.

Komlón szeptember elsajén a Május 1. Művelődési Házban kiállítást nyitnak meg, ahol ma ketten mutatják be a város építésének egy-egy mozzanatát. A következő napon avatásra kerül sor: a város Pécs felőli határában ünnepélyes keretek között leplezik le Palotás József szobrászművész alkotását, amely jelképesen ábrázolja a szocialista bányaváros építését. Szeptember 3-án délután a tanácsstestület jubileumi emlékülést tart, amelyre meghívta mindazokat, akik Komló építésében, fejlesztésében részt vettek. A bányásznap nagygyűlésre szeptember 4-én a Lenin téren kerül sor, amelyet a hagyományoknak megfelelően kulturális program és tűzijáték követ. A műsorban többek között fellépnek: a Magyar Állami Népi Együttes, a Humoristák Klubja, valamint a Gemini Együttes.

A bányáüzemek termelése

Vasasbánya az élen

A Mecseki Szénbányák termelése augusztus 1-től, 19-ig kedvezően alakult. Ebben az időszakban a vállalatnak 3885 tonna széntbblette gyűlt össze, tervét 102,5 százaléka teljesítette. A legeredményesebb Vasas-bányáüzem termelt, tervén felül 20 385 tonna széntet küldött a felszínre. Mind-össze két üzemnek van törleszteni valója. Kossuth-bánya a 2838 tonnás lemaradásával az utolsó helyen zárta az időszakot.

A közel három hét termelése jól szolgálta a szénbányák bányásznap méltó megünneplését.

A mennyiségi széntermelés alapján:

1. Vasabánya 108,4%
2. Bétabánya 108,1%
3. Pécs-Bányáüzem 107,1%
4. Zobákbánya 107,1%
5. Észak-bányáüzem 105,2%
6. Külfeljei Üzem 101,0%
7. Kossuth-bánya 92,1%

A Mecseki Tanbánya 66,4 százaléka teljesítette tervét. A Brikettüzem a nagyjavítás miatt egész hónapban nem termelt.

Az abszolút számok szerint:
 Vasabánya + 20 385 t
 Bétabánya + 20 341 t
 Pécs-Bányáüzem + 2 117 t
 Zobákbánya + 1 695 t

Alakuló-ülés

Augusztus 17-én tartotta újalakulási ülést a Hazafias Népfőnt Komló városi bizottsága mellett működő Nőbizottság. A 24 tagú társadalmi szervezet elnöke Kovári Tiborné, titkára pedig dr. Makucz Mária lett. Az alakuló ülésen Feiner Istvánné, a HNP városi bizottságának titkára ismertette a Nőbizottság előtt álló feladatokat.

VASÁRNAP, 5-ÉN DÉLELŐTT

A Komló Bányász Sportkör labdarúgó pályáján a KBSK öregfiúk-színészek labdarúgó mérkőzésre kerül sor, amely vídám szórakozást ígér. Délután Sikondán megtartják a légiparádét, amelyet este a szabadtéri színpadon népi együttesek bemutatja követ. Ezzel zárul a bányásznap program, amely méltó keretet biztosít a szakmai és a városi ünnepségnek.

b. g.

A TARTALOMBÓL

Plusz 9 ezer tonnás vállalás
(Cikk a 2. oldalon)

Magasabb színvonalú KISZ-munkát
(Interjú a 3. oldalon)

Jubileumra készülnek a komlóiak
(Riport a 4. oldalon)

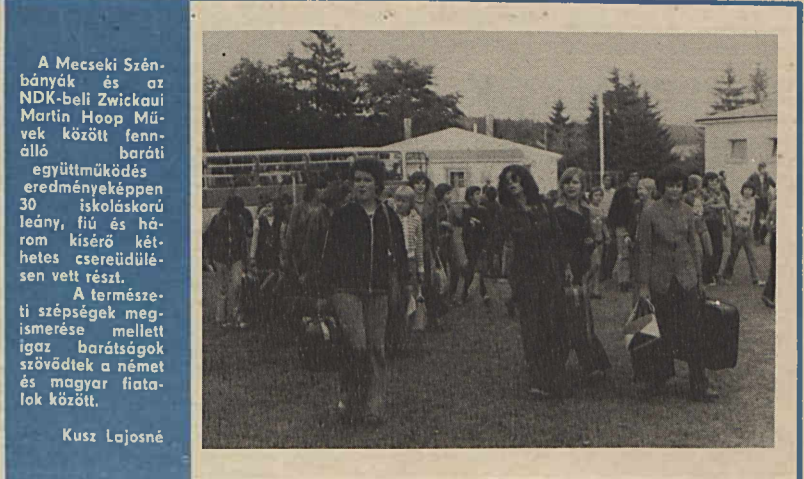
Megépiöl az AFÉSZ-áruház
(Beszélgetés a komlói városi pártbizottság osztályvezetőjével az 5. oldalon)

A mohácsi csata évfordulóján

Tudományos emlékülést rendez augusztus 28-án a TIT Baranya megyei Szervezete a mohácsi csata 450. évfordulójának emlékére. A Társadalomtudományi Stúdió Tanácsa, Mohács városi Tanácsa és a város TIT elnöksége, a Történelem, a Hadtudományi, a Nemzetközpolitikai és Irodalmi Szakosztályok közreműködésével rendezendő ülése Mohács városi Tanács dísztermében kerül sor. A megemlékezésen dr. Benda Kálmán kandidátus, az MTA Történelemtudományi Intézet tudományos főmunkatársa Mohács és a magyar történelmi, dr. Kovács József kandidátus, a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum munkatársa a Mohács utáni Magyarország újságleveles és kronikás hiroadások nyomán, míg Bernáth János, a Pécsi Tanérkéző Főiskola adjunktusa a mohácsi csata tanítása az általános iskolában címmel tartanak előadást.

Kiemelkedő munkasiker

Az elmúlt napokban István-aknán egyszerű fejtési rekord született. Az egy fejtésben dolgozó Kecskés György és Molnár Zoltán vezette fejtési csapat ezen a napon 1134 tonna szénét küldött felszínre.

A Mecseki Szénbányák és az NDK-beli Zwickauer Martin Hoop Művek között fennálló baráti együttműködés eredményeképpen 30 iskoláskorú leány, fiú és három kísérő két-hetes csereüdülésen vett részt. A természeti szépségek megismerése mellett igaz barátságok szövődtek a német és magyar fiatalok között.

Kusz Lajosné

MECSEKI BÁNYÁSZ

Az MSZMP Mecseki Szénbányák és Komló város Bizottságainak hetilapja

XIV. ÉVFOLYAM, 35. SZÁM

ÁRA: 40 FILLER

KEDD, 1976. AUGUSZTUS 31.

ÜNNEPI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

POLITIKAI NAGYGYŰLÉS KOMLÓN!

Ünnepi szónok: Losonczy Pál,
a Magyar Népköztársaság
Elnöki Tanácsának elnöke

„A MECSEKI BÁNYÁSZOK TISZTELETNEK ÖRVENDENEK...”

Interjú dr. Simon Pál nehézipari
miniszterrel (A 3-AS OLDALON)

KÖSZÖNTŐ

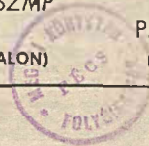
Írta: Gallusz József, az MSZMP
Komló városi Bizottságának
első titkára (A 2-ES OLDALON)

„VÁROSALAPÍTÓK”

Beszélgetés Vas Zoltánnal
(A 6-OS OLDALON)

PARTNERÜNK A DUNAI VASMŰ

(A 7-ES OLDALON)

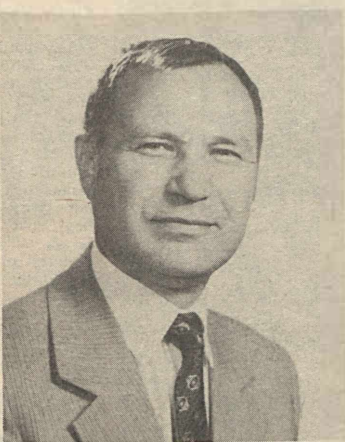
**A 26. bányásznapon szeretettel köszöntjük a Mecseki Szénbányák
dolgozóit és a jubileumát ünneplő szocialista város, Komló lakóit!**

Interjú dr. Simon Pál nehézipari miniszterrel

„A mecseki bányászok tiszteletnek örvendenek...”

Az utóbbi időben a szénminit energiához vezető reneszánstól éli. A világon mindenütt megkezdtek a még meglévő szénkészletek felmérését, megkezdik a gazdaságosan kitermelhető szénletelepeken a termelést. Távlati szempontból meddig tart a szén reneszánza Magyarországon? — tetük fel az első kérdést dr. Simon Pálnak.

Az ásványi nyersanyagok világgpiaci árának nagymértékű növekedése fokozta a saját nyersanyagbázis hasznosítására irányuló törekvéseket.

Az MSZMP XI. kongresszusának irányelvei célul tűzik ki az ország természeti kincseinek, ásványi nyersanyagainak teljesebb és gazdaságosabb kihasználását. A hazai ásványi nyersanyagok között is kiemelkedő szerepet játszanak az energiához vezető, s ezen belül a szén. Országunk mintegy 2 milliárd tonna gazdaságosan kitermelhető szénvagyonnal rendelkezik, s így jelentős szerepe lesz jövőbeni energiagondjaink megoldásában. E célkitűzésnek megfelelően a következő 15 évben mintegy 3000 MW kapacitású új szénmű, s ezek ellátására Tatabánya környékén 4 darab, összesen cca. 8 millió t/év kapacitású új mélyművelésű bányát és Bükkbányában egy cca. 10 millió t/év kapacitású kőfejtést létesül. Ezzel a széntermelés a jelenlegi évi 25 millió tonnáról 1990-ig 35 millió tonnára emelkedik. A tervezett fejlesztés ellenére hosszabb távon energiagényünk csak körülbelül 20 százalékkalban fedezhető a hazai szénbányászat termeléséből, ezért a szénbányászat mellett fokozni kell erőfeszítéseinket a hazai szénhidrogén-termelés terén. A hazai energiabázis nagyobb mértékű kiaknázása esetén is az országunk jelentős mennyiségű energiához van jutni, félént köoltaja és földgázt kell importálni.

Az elmúlt időszakban a hazai szénbányászatban a fejlesztések gépesítése terén elért eredményekhez képest lemaradás mutatkozott a válogató gépesítésében. Ezért a szénbányászat az V. ötéves tervben célul tűzte ki a válogató gépesítés korszerűsítését, a jövővesztő-akadogépek elterjesztését, a biztosítási és kiszolgálási munkafolyamatok gépesítését. A Mecseki Szénbányák kiemelt feladata az V. ötéves tervben az új termelési szintek kialakítása. Az új szintek korszerű kialakítása nagyszelvénű vágatokat (aknarakodó, főfáltáró vágatok) igényel, amelyek gyors és termelékeny kihajtásához vágathajtó gépsorok alkalmazása szükséges. A vágathajtás módszereinek továbbfejlesztésére perspektivikus eljárásokn igerkezik a hidraulikus nehézfejű-kalapáncos kombójnók kísérleteinek elvégzése. Kedvező kísérleti eredmények esetén a géptípus figyelembe vehető a vágathajtás gépesítésénél. Az említett intézkedések alapvető célja a vágathajtási teljesítmények és a koncentráció fokozása mellett a nehéz fizikai munka kiszűrölése, a gázkítés, és szilikózisszveszélyes vágathaj-

si munka biztonságának növelése. A tervezett gépesítéssel, a korszerű üzemszervezéssel, a munkafolyamatok egyidejűsítésével remélhető a fejlesztést hátráltató vágathajtási problémák részbeni megoldása.

— A kormány 10 ezer bányász lakás építését szavazta meg az V. ötéves tervidőszakra. A lakásprogram végrehajtása 1976-ban rendkívül vontatottan, körülményesen halad. A tanácsok tervei szerint a lakások zömét az ötéves terv második felére tervezik, amely semmiképpen sem helyes, hiszen új munkaerőre már most is nagy szükség lenne. Tervez-e intézkedést a minisztérium vagy a Magyar Szénbányászati Tröszt és ad-e segítséget az építési kapacitás megerősítéséhez?

— A szénbányászat általános gondja a gépesítés, a nehéz fizikai munka megkönnyítésére való törekvés. Főleg a vágathajtás gépesítése lenne rendkívül fontos. Van-e komplex gépesítési elképzelés e munka meggyorsítására?

— Tudomásunk szerint ennek a mostani tervciklusban kell elkészülnie, hogy a 80-as években belépessen a termelésbe. Vállalatunk erre máris készül: 650 ezer tonna kamraba tölthető szénét fog termelni a jelenlegi 400 ezer tonna helyett. Érzékenyen érint téhat bennünket a vasmű nagyberuházásának helyzete, ezért szívesen vennénk, ha erről részletes információkat kapnánk.

az elképzelés a hosszútávú bányamező leműveléséről?

A Mecseki szénterület országos viszonylatban is jelentős szénvagyonnal rendelkezik. A kocszolható széntermelés távlati perspektíváinak kialakítását alapvetően befolyásoló szénvagyon további bővítéséről azonban nem mondhatunk le. Ezért a feketészen-termelés távlati növelésének megalapozása érdekében a tervek az alacsony ismeretességű és a reménybeli szénvagyon megkutatásával számolnak. A mecseki terület földtani kutatásának fő feladata a következő években a bányaeépítésre alkalmas Mázsa déli terület pontosabb megismerése, amelyre jelentős erőket fordítunk. Már ez évben megkezdődnek az előkészítő fázishoz szükséges kutatások. 1980-ig 40 ezer folyóméter fúrás mélyül a területen, összesen 160 millió forint értékben a VI. ötéves tervidőszakban a területet a kutatás eredményétől függően további részletes kutatásba vonjuk majd. A hosszútávú bányamező geológiai és a Vasas-bányászati egység nyíltjeihez kapcsolódik. A vasasi rekonstrukció során a meglévő aknákat alkalmasan tesszük arra, hogy azokból a hosszútávú terület felső két szintjének kb. 30 millió tonnás szénvagyonra feltárható és lefejthető legyen. A mélyebb szintek feltárására több műszaki megoldás is lehetséges, ezek a távlati fejlesztési elképzelések egy-egy változatát képezik.

Hogyan értékeli a Miniszter elvtárs a mecseki bányászok munkáját?

A Mecseki szénterület hazánk egyetlen feketészen-lelőhelye, egyben kocszolásra alkalmas szén termelő bányászata. Ebből fakad kiemelkedő népgazdasági jelentősége is. A mecseki bányászok az igen nehéz természeti adottságok között példás hivatásudattal végzik munkájukat, és országvezérek nagy tiszteletnek és becsületnek örvendenek. Az energiasztruktúra korszerűsítése során a mecseki feketészen-igények alakulása a feketészen-termelés csökkenéséhez vezetett. Ezt az alacsonyabb termeléssel járó időszakot a mecseki bányászok a termelési feltételeink javítására, műszaki fejlesztésre, a bányamunka biztonságának növelésére használták fel. Munkájuk eredményeként fokozódott a termelés koncentrációja, fejlődött a termelési technológiai színvonala, javultak az anyag- és energiafelhasználás mutatói, jelentős fejlődés következett be a bányatechnika, a gázkítés és a por elleni védekezés terén. A sikeres munkából a mecseki szénbányászat valamennyi dolgozója kivette részét, kiemelkedő eredményeket hozott a munkaverseny, amelyben különösen kitűntek a szocialista brigádok. A növekvő mályssággal jelentkező problémák megoldására azonban további feladatokat jelent a vállalat dolgozó számára! A termelés növekedésére való felkészülés során tovább kell keresni a biztonságosabb munkát, a gépesítést, a korszerűsítést és a hatékonyság növelésének lehetőségeit. Jelentős erőfeszítéseket kell fordítani az utóbbi időszakban csökkentő teljesítménymutatók javítására. Biztos vagyunk benne, hogy a mecseki bányászok lelkes munkája, szakértelme és helytállása biztosítani fogja a célkitűzések eredményes megvalósítását! — fejezte be kérdésünkre adott válaszába a nehézipari miniszter.

Tudomásunk szerint a mecseki körzetben új bányanyitást tervezik. Szívesen vállalkozna-e már döntés arra, hogy a Mázsa térségében levő jó minőségű széntet felkutatassák és feltárják? Mi

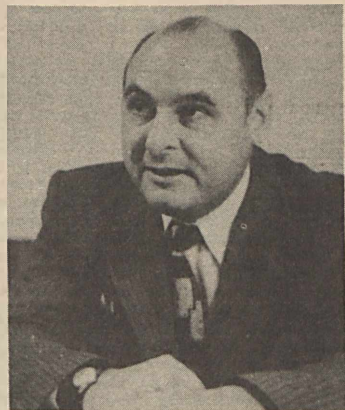
Békéssy Gábor

Dr. Schwarcz József, az MSZMP Mecseki Szénbányák bizottságának titkára:

„Egységes szemléletet — egységes cselekvést!”

EMELNI KELL A MŰSZAKI, GAZDASÁGI ÉS POLITIKAI VEZETÉS SZINRVONALAT MINDEN SZINTEN. — A KORMÁNYHATÁROZATBAN IS KIFEJEZÉSRE JUTOTT A MECSEKBEN DOLGOZÓK SZEREPE, JELENTŐSÉGE ÉS FELELŐSÉGEI — ERŐSITSUK AZ UZEMI KOLLEKTIVÁK OSSZEFORROTTSÁGÁT. — 70 EZER TONNA TŰLTJESITÉS VÁLLALTUNKI — A PÁRTTASÁG PELDAMUTATÁSA MEGHATÁROZI!

Minden év szeptember első vasárnapján ünnepejük a bányászok szakmai napját. Ez alkalomból kértünk interjút dr. Schwarcz Józseftől, az MSZMP Mecseki Szénbányák Bizottságának titkáráról.

A bányásznap mindig alkalmas számvetésre. Az idei szakmai ünnepünk, bár nem kerék forduló, mégis egy nehéz, munkában, felelősségben telt évet zár. Miként ítéli meg Schwarcz elvtárs az 1976-os évet, az idei bányásznapot?

Jelentős éven tekinthetünk az 1976-os esztendő több vonatkozásban is, amelynek szerves része a huszonhatodik magyar bányásznap. Ebben az esztendőben a népgazdasági szinthez hasonlóan — beindítottuk a V. ötéves tervünket. Ezen belül jelentősnek tartjuk felkészülési programunkat, amelynek alapvető célja: intenzíven segíteni a terv anyagi, tárgyi és személyi feltételeinek együttesét. Jelentős esztendő továbbá azért is, mert vállalati pártbizottságunk március-január tizenötödikén meghatározta a Mecseki Szénbányák legfontosabb gazdaságpolitikai elképzeléseit, s ehhez elkészítette cselekvési programját. Jelentős esztendő azért is, mert ebben az évben vállalati szinten — csokigú mint országosan — a XI. kongresszus határozata végrehajtásának első szakaszában vagyunk. Megállapítottuk, hogy az 1976-os évben induló V. ötéves terv gyakorlati végrehajtásához úgy poljálunk, mint gazdaságilag kedvező feltételek mellett láthatunk hozzá! Eppen az elmondottakat határozták meg politikailag a bányásznapra történő felkészülésünk!

A vállalati ötéves terv kiinduló pontja munkánknak. Veleménye szerint, hogyan foglalkozunk?

hatók össze a legfontosabb feladatokat, melyek azok a munkaterületek, amelyekre erőteljesen kell a jövőben odafigyelniünk!

A Mecseki Szénbányák pártbizottsága nagyon fontos feladatának tekintette, hogy a népgazdasági érdekek elsődlegessége szem előtt tartva, határozott meg gazdaságpolitikai tennivalóit! Ennek megfelelően a V. ötéves tervünk fő gazdaságpolitikai mondanivalója az államfelváltás, a fogyasztói igények minőségi és kívánt összetételű kielégítése. Ennek érdekében legfontosabb tennivalónk az ütemes termelés, megfelelő mennyiségben és minőségben, megfelelő teljesítménnyel és az ehhez szükséges termelőkapacitással! Javítanunk kell szénvagyon-gazdálkodásunkat, növelni a feltárt, az előkészített és a fejtesre kész szénvagyonot. Következetesebb beruházási és műszaki fejlesztési tevékenység megvalósítására kell törekednünk, különös tekintettel a fejtési, a vágathajtási és egyéb bányászati munkafolyamatokra. Itt fő célunk, hogy emeljük a munka

(Folytatás a 7-es oldalon)

Kossuth-bányászati üzem I-es oknatornya óriásként emelkedik ki a műhelyek közül.

Komló város tanácstagjai – 1976

„A tanácstagi munka a választók bizalmán alapuló megtisztelő tevékenység” (Tanácstörvény 36. § [1. bek.]

Antal István Baricz Zoltánné Batki István Bártai Jakob Benczes József Benkő Antal Berg József Bernáth János Bonyár Gyula Brechler Kálmán

Böndi Sándor Dr. Büki Imre Czeti Vilmos Csanólosi F.-né Dányi Józsefné Dr. Decsi János Eckhardt Emilné Fias Emilné Futár János Gallusz József

Gasteiger Antal Görcs Józsefné Gradwohl Klára Gulyás István Gunzl Ferenc Horváth István Kecskés István Dr. Keserü József Király Ernő Koszter Fülöp

Kovács Árpád Kovács János Kun József Kusz János Leitner Nándor Lavrencsics Ferenc Márkus Andrásné Mátyás Zoltán Melhmann Ferenc Mihó Ferenc

Mikola Gyula Morber János Nagy Béla Nagy Ferenc Nagy József Németh Ferenc Németh Rezső Oláh Gyuláné Orosz István Orsós György

Oszwald János Ottó György Páll Lajos Peternel József Peti Sándor Péntek Lászlóné Pölöskei Ferencné Putzer Ferencné Dr. Remenyik E.-né Róth Keresztély

Sabján Zsuzsanna Sági Jenőné Schmidt Józsefné Schnell Dezső Dr. Simek Árpád Simon Miklós Steiner Imréné Storz Ferenc Dr. Szabó J.-né Szakács Mátýásné

Szandtner György Szántó Imre Szomor István Takács Ferenc Udvardi Jánosné Dr. Várbió István Vastagh László Vernánszky Gy.-né Vukicsevics Géza

Tablónkról hiányzik:
Bede Lászlóné
Kocsis Pál
Nagy János

SEBESTYÉN LAJOS:

Csillék

Hogy kottázzam a csillék zenéjét...
Soha nem zenélnék.
Nyikorognak csak, ha kenetlen mennek
kilométereket
a himbáló szélben, sínen, drótkötélen,
házak, kertek felett.
A toldásokon, meg a stendereken
hangosodnak csak fel,
egy-egy másodpercre, egymást kergetve
a szaladó kerekék.

Lecsavart lámpánál
néma szövetségés,
oldalukra írott
szövegük beszédes,
felvívások elől
ügyesen takarva,
a pálya végéig
mennyi bányász óvta.
Kréta kiáltásuk
a csendőrt leköpte,
velőt rázva sürgetett
több — KENYERET TOBBET!
MUNKÁI! MUNKÁI!
JOGOT! — závárt csörrent
SZTRAJK!! — sortűz dörrent!

Verejték — vér — könnyek.
A krétás kiáltást
az idő letörölte.
...és a sortűzet talán
senki sem felelte.

Hány krisztus és szent lett
ott lent a sárba köpve,
hány átok vicsorgott
ha kiugrott a csille,
ha lejtőn elszabadult,
támfiátok tördelő
vesztett rohanással
leverte az embert.
Hány testtelen testnek
lucskos ölelését,
inszakasztó rántás
erőtlenedését,
tűz, víz, meg omlás
vigyorgó csapdját,
lentszorult lelkek
halálördítését,
hurcolják megukon
jeltelen, hangtalan.
— Másképp dől a szén most.
Tisztabb indulattal. —

A lejtőkön kibukó
csille nem hunyorog.
Szabályos időnként
jönnek fel a mélyből,
s a zsíros síneken
surrogva, csattogva,
vakon szaladnak
a kötélfeszüléstől.
Mint minden körforgás,
óráműpontosan,
emberkéz vezérlő,
szép mozgásával,
félévészázadnál már
több ideje jönnek,
s mennek szakadatlan,
fontos vonulással.

Nézem... egyre nézem
a lengő csilléket,
— gyors kerekeken
száguldó időket —
Ti szabadságban született
baldog nemzedékek,
az élet tenyerén
— kenyérből fehérek —
csak azt a sortűzet
EL NE FELEJTSÉTEK!

Nem kottázom a csillék zenéjét,
soha nem zenélnék.
Nyikorognak csak, ha kenetlen mennek
kilométereket
a himbáló szélben, sínen, drótkötélen,
házak, kertek felett.
A toldásokon, meg a stendereken
hangosodnak csak fel
egy-egy másodpercre, egymást kergetve
a szaladó kerekék.

Egy nagy csomag dinamit az ember. Rozsdabiztos acélgyolyó rugalmasságát örökölve, aminek energiataralékeit képzetelenség kiszámítani. Ráadásul, végtelen derűt sugároz maga körül, mintha Shakespeare Szentivánéji álom című vígjátékából kölcsönöztek volna Puckot István-aknára. Ahol megjelenik aktivitással tölt fel mindent. Ott vibrálni kezd a levegő, bizalmat nyer a reményvesztett és értelmét veszíti a kilátástalanság. Nem ismer lehetlent.

Vakmerő? Ötélhetne fel a kérdés, ám rá értelmezve pejoratív fogalom. Bátor — mondanám inkább, de mindig úgy, hogy sem mások, sem saját életét és épését nem kokázta. Barát, a vitéz, összekocancások és háborúságok után is. Jöndulatát és segítségét pedig nem kell kétszer kérni, Mi tagadás, ahol dolgozik, ott milderre szükség is van.

Gyermekkorában a fényes szelek rügyfakasztó indítását

Kicsi a bors...

kapta. Mélyről jött, s mint minden más életre képes élő, a magasba kívánt szökni. A cselédsorsba született bele, ám a maga ura kívánt lenni. Nem másoké, csupán munkájáé, sorásá, céljáié, úgy, hogy osztálya nyerjen vele és nemcsak közkatona.

Igy, nem kerülhette el sorsát, mert a zalai parasztyerek termelőszövetkezetet szervezett, labdarúgó csapatot toborzott, s mint kiváló ifjúmunkás került csakhamar iskolára a megyeszékhelyre. Onnan szólította el az ország vezetőinek felhívása: fiatalok gyertek bányászni! Szükség volt rá, tehát jött.

Jött Pécsre, s lett belőle bányász, azaz ekkor még csak bányában dolgozó. A szalak

KÁROLYI AMY: Bányászdal

Napfény csillog, felhő jár,
Mig a bányász mélybe száll.
Csakány, ásó jól halad
Emeletnyi föld alatt.

Szóljon vig szavad:
— Jószerencsét — hős csapat!

Sötét mélyből jön a szén,
Szénből lesz a tűz, a fény.
Vonat, hajó, gép, s a gyár,
Hogyha szén nincs egyszé jár.

Szóljon vig szavad:
— Jószerencsét — hős csapat!

ugyanis, amiknek elővetelekor nem tartott különösebb jelentőséget: erősebbnek bizonyult. Először csak hétvégi labdarúgó szereplésekre, majd mikor a bányában vele együtt fardó földieit szívük visszahúzta az ország nyugati határa mellé, követte őket. Csakhogy most sem számolt valamivel, hogy a más minőségű közösség kötöttsége ismét elhatározása megváltoztatására kényszeríti. Így került vissza Baranyába, hozva magának életrészt támaszul szülőföldjéről.

Kezdt mindent előlről. Komisz, konok kitartással, olyan nekibuzdult optimizmussal, amivel annak idején neki indult az életnek. Dolgozott, szervezett épügety, mint annak idején Zalában egy más területen, más körülmények között. Csak

pata a legjobbak közé verekedte föl magát, és nemcsak földalatti tevékenységükkel, de a föld feletti társadalmi munkájukkal is.

Közben szorgalmasan gyűjtött házra. Az olyan régen áhitott családi fészekre. Albérelt Szabolcs-telepen, majd tömblakás Úránvárosban, s mivel kislányoknak levegőváltózat ajánlott az orvos — de jómaguk is vágytak ifjúkoruk zöld színei után — építkezni kezdtek Új-hegyszőlőben.

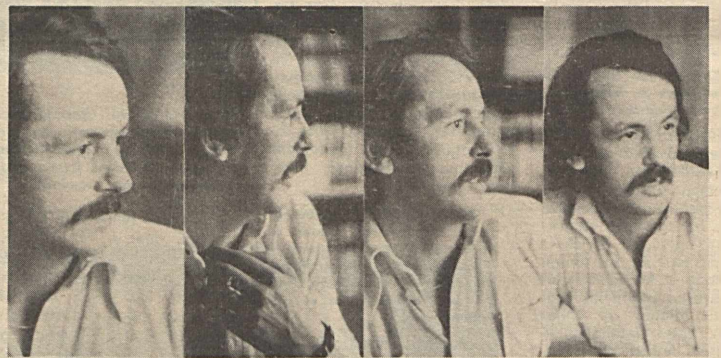
Csak hogy Schwarz Károly fölött is múltak az évek. Haja színt és sűrűségét már csak a fényképekről idézi. Lassan, társak kezdtek kidőlni mellőle a sorból. Am ő dolgozik, tervez, szervez. Most is keményen és vidáman. Bár egyre rövidebbnek, egyre sűrűbbnek tünik számára a nap a föld alatt, a labdarúgópályán egyre ritkább a levegő, egyre kevesebb az oxigén. Mikor figyelmeztetik rá, csak legyint: kicsi a bors, de erős — választolja, s alig észrevehetően hozzá kacsin.

Weöres Sándor:

Érc

Komoly nehéz érc,
mondá el, mi volt
a föld mélyében,
akkor merev érc
voltál a kőzet között
és a gyökerek sem hatoltak
le hozzád?

Erdemesebb-e itt
a légben s fényben
mint odalenn
a nekünk idegen mélyben,
hol a mag nem talál tanyára,
hol a titkos erők morajlanak?

Ércnél maradandóbb

Valaha nemcsak foglalkozást, de életmódot és életformát is jelölt, ha valaki bányász volt. Ma ezen oldalról közelítve a kérdést, megállapíthatjuk: gyökereitől változott meg a világ. A bányákban, a föld gyomra felé, a mind mélyebben rejtő érték elérése a cél, míg a föld felett a hajdani szintes kolóniák mellett az eget ostromlják a lakóházak. Kitértek az ember életere mind horizontálisan, mind vertikálisan. Relatíván vált a távolság, mint ahogy az a magasság és mélység. Egy példa: Deák László csapatvezető ércbányász Közép-Európa legmélyebb bányájában dolgozik, ám lakása Pécsen, az uránvárosi Endresz György utca 9. számú ház 10. emeletén van. Vagyis naponta kell leküzdenie nemcsak a távolságot, de a szintkülönbségeket is.

Külsőből ítvé lehetne mérnök, orvos, építész vagy tanár hasonlóan korosztálya hosszú hajú, kunbajszú társaihoz. De éppen úgy jelenthetné a külső jegyek szülőföldjének, a nyírségi táj emberének jellegzetes vonásait. Kivéve napbarnította bőrt, amit nem a szabolcsi homokról visszaverődött napsugarak, hanem az NDK testvérvallólat-tal történt cseresüdülés jóvalból a Balti-tenger favenyét fűtő napnyílak színeztek sötétre. Modern, világos színekből komponált bútorokkal berendezett lakás, mindenhol könyvek. Közöttük egy teljes Németh László életműsorozat. Televízió, rádió, a magnón jól válogatott beat-zene szól. Szinte már kínos rend. Dicséret érte az aszonymnak, hiszen aki tapasztalta mit jelent két nagy, örökmozgó gyerek mellett így rendet tartani — gondolkodás nélkül — velem együtt neki juttatná a rendtartás olimpiai aranyát. Ha volna. De nincs.

— Háromszoros kiváló dolgozó, a vállalati vajúrvétel-kedő kétszeres győztese, országos második helyezette vagy. Te alakítottad az IV-es bányáüzemben azt az ifjúsági brigádöt, amelyikért akkor — nem sok —, de egy lyukas garast se adtak volna.

— Elárulom neked, hogy nem ez volt az első neki-futásom. Mikor Pécsre kerültél Borsodból — ott ugyanis

azon időszakban zárták be sorra a bányákat — társaimmal együtt elhatároztuk, hogy külön csapatot alakítunk. Heten voltunk egy csapatban, valamennyien borsodiak. Forró fejúek, akik saját bőrükön, mint végül kiderült, kárunkon tanultuk meg az itteni munkát...

Jót derül. Látni nem először gondolja végig, idézi fel az akkor I-es bányáüzemben történeteket.

— Szénbányából jöttünk, jómagam Szuhakállról, szintes bányából. Gondolhatod, mit kűszködöttünk. Fél évig bírtuk, aztán főlöszlött a gárdát. Mindenki más csapat-hoz került, de a hét közül öten ma is itt vagyunk, a Me-csekben. És azért emlékre méltó, mert alig hiszem, hogy akárcsak a borsodi bányákban is megmaradtunk volna ennyien. Túl merevek, túl hagyományörzők voltak ott az emberi kapcsolatok, s mint néhány, szeneseknél történt látogatáson tapasztaltam, megvan náluk is itt, Pécsen. Egyszóval más légkör fogadott itt bennünket: egyszerűbb, egyenesebb, emberibb. Munkaszállón laktam, s a katonaságtól történt leszerelésem után az akkor bezárt I-es üzemről kerültek át a IV-esbe. Megkaptam azokat az embereket, akik sehol sem tudtak gyökeret eresztini. Be-tyáros gárda jött össze. Mit mondjak? Végelentül jól éreztük magunkat együtt.

— A csapat megalakulását megelőzően mi tartott itt?

— Ha jártál Borsodban, Szabolcsban, tapasztalhattad: szikár-kemények az emberek. Baranyában hamarabb találani meg az emberi hangot. Azért van itt más is. Történt, márt itt Petőcön, hogy az új üzem szerelőcsarnokát nem vállalták az építők. Üzemvezetőnk kiállt a nép elé, s elmondta, hogy enélkül nem képes működni az üzem. Két hónap sem telt el, kész volt a csarnok. A közelmúltban elromlott a szállítóbérendezés, ami egyhetes termelési kiesést jelent. Megmozdult az üzem egész kollektívája. De van saját sporttelepünk, lópályánk. Gyere majd csak ki egy május elején, mikor az üzem szabad kapukkal várja a családtagokat. Megérted, miért nem mentem, mentünk el innen?...

Évre • Évről évre • Évről évre

1976.

brigádjával, de jöttek Bétáról, Pécsbányáról, Vasasról és Észak-bányaüzemből is. Annak örültünk, ha egész vagy rész brigád jött, mert abban voltak jó, közepes és rosszabb teljesítményre képes bányászok. Akihez viszont küldtek, hát hogy is mondjam, az oszját kaptak ilyenkor. Rendkívül nehéz volt a beindulás. Sok üzemből kerültek hozzánk emberek, különböző szakmai és politikai felfogásokkal. Az Északra érkezettek például még nem láttak frontfejtést, új volt nekik az 5,5 méter átmérőjű Th-val biztosított vágat, nem dolgoztak fémtámmal. De szakképzett bányászok voltak, s nem kellett hosszú idő, hogy mindezt megtanulják. Jó véleménynyel voltam róluk akkor is, s most sem mondhatok mást!"

1965.

Elkészült a komlói 500 köbméteres víztorony. Az építkezést két év alatt végezte el a Hidépitő Vállalat komlói építészeti osztálya. Több mint száz ember dolgozott a 42 méter magas létesítményen, s a rendkívül lelkiismeretes munkát végzők közül is ki kell emelni Bús László építészvezetőt, Racskó János művezetőt és a Gulyás ács brigádát Nagy gonddal készült a víztorony: a betont a szemszerkezetet számítva keverték, hogy a maximális beton-szilárdságot biztosítani tudják. Éjjel-nappal folyt a munka az építők csúszósulalozós módszerrel dolgoztak. Jó munkájukat dicséri, hogy a torony valóban függőleges, csak milliméteres eltérések voltak az építés során és azóta sincs elhajlás. A létesítmény öt méter széles betonlapon áll 356 méter magasra a tengerszint felett. Az 500 köbméter vizet tároló torony Szilvás és Somák lakóinak vizigényét elégíti ki.

1966.

Április közepén adták át az új komlói kórházat. A 28 millió forintos beruházás használatba vétele közel két évet késett.

A régi épületben 48 ágyas sebészet, és 40 ágyas szülészeti működött, 1958 óta — rendkívül zsúfoltan. Pótágyakként tolokocsik sorakoztak egymás mellett. Az új épületben 120 beteg számára nyílt férőhely, itt helyezték el a belgyógyászot (70 ágyval), ami eddig a Berek utcában dolgozott és egy 50 ágyas gyermekosztály létesült, amely 1966-ig Komlón nem volt.

1967.

Beindult a kertmozgalom Komlón. Erről Gallusz József, a Városi Tanács akkori elnöke a következőket nyilatkozta:

— 1967-ben két tényező indított bennünket a kertmozgalom megszervezésére. Az egyik, hogy a város zöldség ellátása nem volt megoldott, a másik pedig a lakosság körében eluralkodó önkényes földfoglalás volt. A bányászok közül nem egy volt parasztember, látva a város környéki parlagon heverő földeket nekiláttak a megmunkálásnak. Nekünk is lépni kellett és két módszert alkalmaztunk. Kialakítottunk és

eladtunk 360 parcellát olyan helyen, amely kírindulásra is alkalmas. Emellett hosszabb időre bérbé adtuk művelésre alkalmas földet. Igen jelentős volt ez a kezdeményezésünk, hiszen az országban elsőként mi láttunk hozzá. S ma már a mi példánkat követve számos helyen megvalósították ugyanazt. S mi az eredmény? Komlón ma családok házákkal együtt a családok mintegy 40—50 százaléka van kiskertje! Ezek a kertek nagymértékben beleszólnak az ellátásba. A város évi zöldség-gyümölcs forgalma 30—35 millió forint, ebből a kiskertek termelnek meg

Indulnak a felvonulók az 1953. évi bányásznapra.

6—7 milliót. Nem lényegtelen az sem, hogy az emberek kimennek a levegőre. A bányászok nem mindegy, hol tölti szabad idejét. Terveink között szerepel, hogy a még mintegy 200 hektár nagyüzemi termelésre nem alkalmas földet is a kiskertmozgalomhoz hasonló módon hasznosítsuk!

1968.

Augusztusban indult a termelés a Május 1 Ruhagyár komlói gyáregységében. A kezdeti időben műszakonként két termelőszalag dolgozott 100 körüli létszámmal. Csak a III. emeleti munkateremben folyt termelés, az alsóbb szinteken még folyt az átalakítási munkák. Már az első évben saját beiskolázású ipari tanulók tanultak és dolgoztak a varrógépek mellett. Ezek jórésze ma már középszintű gazdasági vezető a gyáregységben, s sokan a szakközépiskolai értekezési bizonyítványt is megszerezték. Az első évben a szalag-egységek termelése a budapesti törzsgyár egységeihez viszonyítva, annak mintegy fele volt, s a minőségi mutatók is nagyban elmaradtak a törzsgyártól.

Ma már 15 szalagon 700 lány és asszony dolgozik, s a termelés is egészen közel jár az anyavállalathoz. Hogy mennyit fejlődtek, a minőségi munka bizonyítja. Már nem csak a belkereskedelem, de a szocialista és a tőkés partnerek is szívesen veszik át a Komlón készült termékeket. A gyáregység 1975-ben elnyerte az Élvezet címet, s olyan nagy, évtizedes tapasztalatokkal rendelkező gyáregységeket előzött meg mint Szolnok, Cegléd és a budapesti szabászat.

1969.

November 1-én vette fel az addigi Helyipari és Szolgáltató Vállalat a Carbon Könnyűipari Vállalat nevet. A vállalat akkori vezetői pályázatot hirdettek frappáns, kifejező névalkotásra. Jobbágy Valér, a Carbon mai osztályvezetője és Főris Ferenc technikus javasol-

ták a Carbon nevet, amely Komló szocialista bányavárosra utal, arra, hogy a város a szénre épült, és hogy a nagylétszámot foglalkoztató vállalatnál is a sok ezer bányászcsalád gyermekei, a föld alatt dolgozó bányászok feleségei dolgoznak. Indokolta a névváltoztatást az is, hogy a Carbon egyre több termékével jelentkezett nemcsak a belföldi, de a külföldi piacon is. A termelés immár 10 éve három ágazatban folyik: bútort, lábbeli, konfekciót.

1969-ben a vállalat létszáma 1975 dolgozó volt, a következő évben átlépték a 2000-es szá-

felé szökő betonfal a két nemzet találkozását, fejlődését mutatja. Kifejezi azt is, hogy barátságunk megbonthatatlan, szilárd és örök, mint a vas és a beton.

1971.

Szeptember 4-én, bányásznapon, Komló városá nyilvánításának 20. évfordulóján adták át először a város címerével díszített diplomát, s a kiüntettek bejegyezték Komló dicsőségkönyvébe. Elsőként Piegler János, Zobák-bányárium akkori igazgatója és Kiss István a Városi Népi Ellenőrzési Bizottság akkori elnöke vehette át az oklevelet.

1972.

Ősszel költöztött át véglegesen a városi kórház épületéből az újonnan elkészült Véralátállomás épületébe az állomás akkori apparátusa. Dr. Rendeki Ágoston állomásvezető főorvos az alábbiakban foglalta össze az elmúlt, közel négy év tevékenységét: — A vérellátás kiépítése az a cipő, amire igény jelentkezett. Ezért feltétlenül szükség volt egy új, korszerű állomásra létrehozására, ahol a megnövekedett feladatoknak is elegendő tudunk tenni. Előtérbe került a vér gyógyításra való felhasználása. Fontos feladat a megelőzés; vér-állapot vizsgálatokat végzünk az üzemekben, iskolákban, rendszeresen szűrjük a terhesanyákat. Másik fő feladatunk a lakosság által adott vér-összegyűjtése. A vérvétel szempontjából csak Komlón dolgozunk. Az állomás átadása óta kiszállásos véradásra is van lehetőségünk. A komlói véradókat csak dicsérem tudom! Nálunk 30 ezer ember adja át a mennyiséget, amit máshol egy egész járás. Tevékenységünket nagyban segítik a Mecseki Szénbányák üzemorvosai és a városi vöröskereszt szervezetei!

1973.

Tíz évvel ezelőtt az 1963. évi bányásznapon jelent meg először — az Új Komló című lap utódjaként — a Mecseki Bányász. Az egy évtized, s az ezt követő évek azt bizonyították, hogy a lap — szerény keretek között — betöltötte hivatalát, igyekezett hirt adni a bányászok hősiességéről, értékeiről a Mecseki Szénbányák gazdaságsszervező, politikai tevékenységét, igyekezett segítséget nyújtani a vállalat programjának teljesítéséhez.

1974.

Október 10-én a Mecseki Szénbányák és Komló város pártbizottság végrehajtó bizottsága együttes ülésen határozott arról, hogy a Dunántúli Napló komlói mellékletét és a Me-

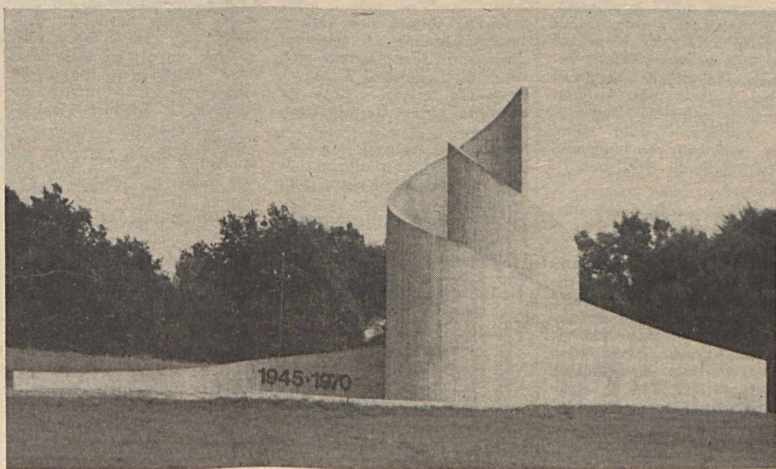
Kádár Jánosnak, az MSZMP Központi Bizottság első titkárának látogatása Zobák-bányán.

ecseki Bányászt összejönjék, s nyolc oldalra, színes írszettel nyomással adják ki a lapot. Azóta heti, keddi megjelenéssel ad tájékoztatást mind a Mecseki Szénbányák 15 ezres kollektívájának munkájáról, mind a bányaváros helyi üzemeinek, vállalatainak, intézményeinek sokirányú tevékenységéről.

Megjelent a „Városunk, Komló” című könyv, Kiss Józsefnek, a komlói városi honismereti szakkör vezetőjének munkája. A szerző így vall könyvéről: „A nevelői működés alatt években magam is hiányt éreztem egy komlói helytörténeti alkotásnak. Amikor 1970-ben a Hazafias Népfront és a művelődési osztály megbízásából vezetéssel megindult a városi honismereti szakkör, tanítványaim bevonásával gyűjtő munkába kezdtem és az így összegyűlt archívumi anyag lett írásom alapja! A könyv eddig 3500 példányban jelent meg, s nagyon örülök, hogy ma már sok komlói család könyvespolcának díszé, s az iskolák folyamatosan felhasználják a helytörténeti ismeretek tanításánál!”

1976.

Elérkezettünk a mához. Ami ezután történik, az már a jelen és a jövő. Mi, a város mai lakói formáljuk Komlót véleményünkkel, munkánkval. Indul egy új öt éves terv. Általános vélemény a városban, hogy az elmúlt tíz év alatt nem volt annyi lehetőségünk a városfejlesztésre, mint 1976-tól 1980-ig. De ahhoz, hogy minden: az 1550 lakás, a kulturális létesítmények, a kapcsolódó beruházások, az előbbre lépést szolgáló sok-sok egyéb létesítmény időre megvalósuljon, ehhez valamennyiünk lelkiismeretes, áldozatkész munkájára van szükség. Bizonyítanunk kell. Egy város, egy megye, egy ország, egy haza és nép előtt, hogy méltóak vagyunk arra a bizalomra, amivel negyedszázaddal ezelőtt illeltek bennünket, komlóiakat. Bizonyítanunk kell, hogy nem véletlenül kaptuk a címet: Komló Magyarország első szocialista bányavárosa!

Az 1970. április 4-én felavatott felszabadulási emlékmű.

Grünwald Géza

